

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«Απασχόληση, Οργάνωση Εργασίας και Εργασιακές Σχέσεις»

Σχολή Κοινωνικών Επιστημών

Πανεπιστημιούπολη Γάλλου

Πανεπιστήμιο Κρήτης

741 00 Ρέθυμνο, Κρήτη

E-mail: .....@uoc.gr

URL:

Πίνακας Περιεχομένων

Άρθρο 1° Γενικές Διατάξεις	3
Άρθρο 2° Αντικείμενο και σκοπός	3
Άρθρο 3° Συνεργασίες	4
Άρθρο 4° Όργανα του Προγράμματος	5
Άρθρο 5° Διδάσκοντες/Ανάθεση διδασκαλίας	8
Άρθρο 6° Τέλη φοίτησης	9
Άρθρο 7° Αριθμός Εισακτέων	9
Άρθρο 8° Κατηγορίες Πτυχιούχων που γίνονται Δεκτοί στο ΔΠΜΣ	10
Άρθρο 9° Διαδικασία και Κριτήρια επιλογής εισακτέων	10
Άρθρο 10° Διάρκεια Σπουδών	12
Άρθρο 11° Πρόγραμμα Σπουδών-Μαθήματα	13
Άρθρο 12° Αξιολόγηση επίδοσης μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριων	15
Άρθρο 13° Εξεταστικές περιόδους	16
Άρθρο 14° Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - Επιβλέποντες/ουσες Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας	16
Άρθρο 15° Πρακτική Άσκηση	18
Άρθρο 16° Προϋποθέσεις – Υποχρεώσεις για την απόκτηση του τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών	29
Άρθρο 17° Τελετουργικό αποφοίτησης	20
Άρθρο 18° Είδος και Τύπος Μεταπτυχιακού Διπλώματος/Παράρτημα Διπλώματος	20
Άρθρο 19° Δικαιώματα μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών	20
Άρθρο 20° Αναστολή Σπουδών- Διαγραφή	20
Άρθρο 21 Υποτροφίες Αριστείας	20
Άρθρο 22° Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι και Υπηρεσίες Υποστήριξης Μεταπτυχιακών φοιτητών	22
Άρθρο 23° Λογοκλοπή και άλλα πειθαρχικά ζητήματα	22
Άρθρο 24° Διαδικασίες αξιολόγησης μαθημάτων/διδασκόντων από τους/τις μεταπτυχιακούς φοιτητές/-τριες	23
Άρθρο 25° Χρηματοδότηση-Οικονομική διαχείριση ΔΠΜΣ	23
Άρθρο 27° Διοικητική Υποστήριξη-Υλικοτεχνική υποδομή	23
Άρθρο 28° Αξιολόγηση του ΔΠΜΣ	23
Άρθρο 27° Λοιπές ρυθμίσεις	23
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	24
ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	24
Μαθήματα 1 ^{ου} εξαμήνου (κοινά και για τις 2 κατευθύνσεις)	
Μαθήματα 2ου εξαμήνου	

Άρθρο 1^ο Γενικές Διατάξεις

Τα Τμήματα Κοινωνιολογίας, Πολιτικής Επιστήμης και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, μετά από πρωτοβουλία της Κοσμητείας της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών, οργανώνουν και λειτουργούν από το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023 Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) με τίτλο «Απασχόληση, Οργάνωση Εργασίας και Εργασιακές Σχέσεις».

Για το χρονικό διάστημα από το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2028-2029 ως επισπεύδον Τμήμα αναλαμβάνει το Τμήμα Κοινωνιολογίας της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης. Μετά το πέρας του ως άνω αναφερόμενου ακαδημαϊκού έτους, το επισπεύδον Τμήμα θα οριστεί με βάση τις σχετικές διατάξεις του πρωτοκόλλου συνεργασίας μεταξύ των συνεργαζόμενων Τμημάτων.

Η δομή, η οργάνωση και η λειτουργία των μεταπτυχιακών σπουδών του ΔΠΜΣ διέπονται από την εγκριτική απόφαση ίδρυσης του Προγράμματος, το Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ των συνεργαζόμενων Τμημάτων, τον παρόντα κανονισμό, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης και τις διατάξεις του νόμου 4957/ 2022 (ΦΕΚ Α 141/21.7.2022), της Εγκυκλίου 135557/Ζ1/1-11-2022 και της Κοινής Υπουργικής Απόφασης Αριθμ. 18137/Ζ1/2023 (ΦΕΚ 1079/Β/28-2-2023).

Οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού, όπως αυτές αναλύονται στα επόμενα άρθρα, εξειδικεύουν και συμπληρώνουν το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές, ενώ ρυθμίζουν με ενιαίο τρόπο θέματα λειτουργίας του ΔΠΜΣ, τα οποία δεν ρυθμίζονται απ' ευθείας από την κείμενη νομοθεσία, αλλά είτε παρέχονται γι' αυτά σχετικές εξουσιοδοτήσεις από τον Νόμο, είτε ρυθμίζονται με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του ΔΠΜΣ.

Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών, πέραν των υποχρεωτικών διατάξεων εξαιτίας τυχόν τροποποιήσεων του ισχύοντος Νόμου, δύναται να τροποποιηθεί με πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΔΠΜΣ και απόφαση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών και της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Άρθρο 2^ο Αντικείμενο και σκοπός

Αντικείμενο του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) είναι η «Απασχόληση, Οργάνωση Εργασίας και Εργασιακές Σχέσεις». Το πρόγραμμα θα καλύψει τις πολυεπιστημονικές θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις για την εργασία, την απασχόληση, την αγορά εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις. Το ΔΠΜΣ αξιοποιεί τις σύγχρονες προσεγγίσεις στη μελέτη της απασχόλησης, της οργάνωσης της εργασίας και της δυναμικής των εργασιακών σχέσεων με τρόπο διεπιστημονικό και καινοτόμο εστιάζοντας ταυτόχρονα στην κοινωνιολογική κατανόηση των φαινομένων, στις πολιτικές εξηγήσεις και προεκτάσεις αυτών, στην οικονομική θεώρηση και ερμηνεία των εξελίξεων καθώς και στις ψυχολογικές επιπτώσεις και το εργασιακό ευ ζην. Η διεπιστημονική εκπαίδευση είναι μια συνεργατική προσέγγιση για την ανάπτυξη των αυτόνομων επαγγελματιών ως μελλοντικά μέλη των διεπαγγελματικών ομάδων εργασίας στον τομέα της εργασίας. Η λογική είναι ότι σύνθετα κοινωνικά προβλήματα μπορούν να αντιμετωπιστούν καλύτερα, αποδοτικότερα και αποτελεσματικότερα από διεπαγγελματικές ομάδες εργασίας από ό,τι με την κάθε επαγγελματική ομάδα χωριστά. Από πλειάδα μελετών έχει δειχθεί ότι η κοινή εκπαίδευση με διεπιστημονική προσέγγιση διευκολύνει όχι μόνο τη μελλοντική συνεργασία αυτών των ομάδων, αλλά κυρίως την πληρέστερη αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων.

Το ΔΠΜΣ απευθύνεται σε κοινωνικούς επιστήμονες, οι οποίοι είτε έχουν αποφοιτήσει πρόσφατα είτε είναι ήδη επαγγελματίες, που θα ήθελαν να αποκτήσουν τις απαραίτητες θεωρητικές, ερευνητικές και εμπειρικές γνώσεις για να στελεχώσουν ιδιωτικές επιχειρήσεις και δημόσιους οργανισμούς, συνδικαλιστικές και εργοδοτικές οργανώσεις, ερευνητικούς φορείς, κ.ο.κ., σε θέσεις που άπτονται της διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, της μελέτης των εργασιακών σχέσεων, της έρευνας σε θέματα αγοράς εργασίας, της διαμόρφωσης προτάσεων πολιτικής και χάραξης πολιτικής επί αυτών των θεμάτων.

Οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ δύο κατευθύνσεων. Η πρώτη κατεύθυνση «Εργασιακές σχέσεις» εστιάζει στην περαιτέρω εμβάθυνση όψεων των εργασιακών σχέσεων, της λειτουργίας της αγοράς εργασίας και των εργασιακών σχέσεων από τις οπτικές των επιμέρους επιστημών (κοινωνιολογίας, οικονομικής επιστήμης, πολιτικής επιστήμης και ψυχολογίας) και στην κατάρτιση σε εναλλακτικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις της μελέτης της αγοράς εργασίας. Η δεύτερη κατεύθυνση «Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων» έχει έναν πιο πρακτικά προσανατολισμένο χαρακτήρα. Στόχος της είναι η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού εντός επιχειρήσεων και οργανισμών.

Ειδικότερα το ΔΠΜΣ αποσκοπεί:

- Στο να παρέχει στους φοιτητές τις απαραίτητες δεξιότητες και τα απαιτούμενα εργαλεία έτσι ώστε να διερευνήσουν και να κατανοήσουν βασικά ζητήματα και αλλαγές που καταγράφονται στα πεδία της εργασίας, της απασχόλησης και των εργασιακών σχέσεων, καθώς και ένα σύνολο θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων που θα τους δώσουν την ευκαιρία να σκεφτούν κριτικά και να αξιολογήσουν τη θεωρία και την πρακτική στα τρία επιμέρους πεδία.
- Στο να παρέχει στους φοιτητές μια εκπαίδευση που είναι τόσο ακαδημαϊκή όσο και πρακτικά προσανατολισμένη, επιδιώκοντας να αναπτύξει δεξιότητες εφαρμόσιμες στην επιστημονική έρευνα και τη διαχείριση σε διάφορα κοινωνικά, οργανωτικά και πολιτικά επίπεδα.
- Στην ανάπτυξη και προαγωγή της γνώσης στα παραπάνω αντικείμενα.
- Στην προετοιμασία επιστημόνων και επαγγελματιών για άριστη σταδιοδρομία στον ακαδημαϊκό χώρο, σε ερευνητικά ιδρύματα, σε δημόσιες υπηρεσίες και στον παραγωγικό τομέα.
- Στην βελτίωση των δεξιοτήτων και των προσόντων του επιστημονικού και ανθρώπινου δυναμικού που ασχολείται είτε από ερευνητικής είτε από εργασιακής σκοπιάς με τα παραπάνω θέματα.
- Στην εδραίωση ενός δικτύου μόνιμων συνεργασιών με τους άμεσα ενδιαφερόμενους φορείς σε εθνικό που δραστηριοποιούνται στην μελέτη των παραπάνω αντικειμένων.

Άρθρο 3^ο Συνεργασίες

Το ΔΠΜΣ μπορεί να συνάπτει συμφωνίες/μνημόνια συνεργασίας με ερευνητικούς φορείς, οργανισμούς, κλπ., για την υλοποίηση των σκοπών του, μετά από αποφάσεις της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών του ΔΠΜΣ. Το ΔΠΜΣ θα έχει σταθερές συνεργασίες με τα Ερευνητικά Ινστιτούτα των συνδικαλιστικών και εργοδοτικών οργανώσεων στην Ελλάδα, ήτοι το Ινστιτούτο Εργασίας της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (ΙΝΕ-ΓΣΕΕ), το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ), το Κοινωνικό Πολύκεντρο της Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΑΔΕΔΥ) και το Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου &

Επιχειρηματικότητας (IN.EM.Y-E.Σ.Ε.Ε.). Οι συνεργασίες, που εξειδικεύονται στο πλαίσιο των Μνημονίων Συνεργασίας με τους παραπάνω φορείς, θα αφορούν μεταξύ άλλων την πραγματοποίηση διαλέξεων από στελέχη των φορέων αυτών στο πλαίσιο των μαθημάτων του ΔΠΜΣ, τη διοργάνωση κοινών εργαστηρίων (workshops), τη συμμετοχή των φοιτητών του ΔΠΜΣ σε ερευνητικές και άλλες δραστηριότητες αυτών των φορέων, την πρακτική άσκηση φοιτητών/-τριών στους φορείς, τη βράβευση εξαιρετών μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών ή/ και τη χορήγηση υποτροφιών αριστείας σε φοιτητές/-τριες των οποίων η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία είναι συναφής με τα ερευνητικά αντικείμενα των φορέων, τη συμβολή στελεχών και ερευνητών των φορέων αυτών στο διδακτικό έργο του ΔΠΜΣ και τη συνεπίβλεψη μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών, υπό την προϋπόθεση ότι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, κ.ο.κ.

Άρθρο 4^ο Όργανα του Προγράμματος

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/ 2022, τα αρμόδια όργανα οργάνωσης και λειτουργίας του ΔΠΜΣ είναι:

- Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Κρήτης
- Η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών (ΕΠΣ) του ΔΠΜΣ.
- Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΔΠΜΣ
- Ο/Η Διευθυντής/-τρια του ΔΠΜΣ.

Οι αρμοδιότητες των οποίων ορίζονται ως ακολούθως:

4.1. Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Κρήτης

Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Κρήτης έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

1. εγκρίνει την ίδρυση ή την τροποποίηση της απόφασης ίδρυσης του ΔΠΜΣ,
2. εγκρίνει την παράταση της χρονικής διάρκειας της λειτουργίας του ΔΠΜΣ,
3. συγκροτεί την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών του ΔΠΜΣ,
4. αποφασίζει την κατάργηση του ΔΠΜΣ

4.2. Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών (ΕΠΣ)

Η ΕΠΣ ασκεί τις αρμοδιότητες που έχει η Συνέλευση Τμήματος στα μονοτμηματικά μεταπτυχιακά προγράμματα. Η ΕΠΣ αποτελείται από μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) των συνεργαζόμενων Τμημάτων και συγκροτείται με απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Κρήτης κατόπιν εισήγησης των Συνελεύσεων των συνεργαζόμενων Τμημάτων για διετή θητεία. Ο Πρόεδρος της ΕΠΣ προέρχεται από το Τμήμα που έχει τη διοικητική στήριξη του προγράμματος (επισπεύδον Τμήμα). Σε ειδικές περιπτώσεις, όταν αυτό επιβάλλεται για την εύρυθμη λειτουργία του ΔΠΜΣ ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση της ΕΠΣ, Πρόεδρος αναλαμβάνει μέλος ΔΕΠ από άλλο Τμήμα από αυτό που έχει τη διοικητική στήριξη του ΔΠΜΣ.

Η ΕΠΣ είναι 7μελής και ο αριθμός των μελών της καθορίζεται στο Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας του ΔΠΜΣ ως ακολούθως : δύο (2) μέλη ΔΕΠ από το καθένα από τα τρία συνεργαζόμενα Τμήματα και ο Διευθυντής/Διευθύντρια του ΔΠΜΣ που προέρχεται από το εκάστοτε επισπεύδον Τμήμα.

Η ΕΠΣ είναι αρμόδια για την οργάνωση, διοίκηση και διαχείριση του ΔΠΜΣ και ιδίως:

1. συγκροτεί Επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο ΔΠΜΣ,
2. αναθέτει το διδακτικό έργο στους διδάσκοντες του ΔΠΜΣ,
3. εισηγείται προς τη Σύγκλητο την τροποποίηση της απόφασης ίδρυσης του ΔΠΜΣ, καθώς και την παράταση της διάρκειας του ΔΠΜΣ,
4. συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών και ορίζει τον επιβλέποντα ανά εργασία,
5. διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης, προκειμένου να απονεμηθεί ο τίτλος του ΔΠΜΣ,
6. εγκρίνει τον απολογισμό του ΔΠΜΣ, κατόπιν εισήγησης της ΣΕ.

Με απόφαση της ΕΠΣ οι αρμοδιότητες των περ. α) και δ) δύναται να μεταβιβάζονται στη ΣΕ του Π.Μ.Σ.

Λειτουργία της ΕΠΣ

- Η ΕΠΣ συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά το δίμηνο ή όποτε άλλοτε κριθεί αναγκαίο, με καθορισμένη ημερήσια διάταξη, η οποία κοινοποιείται στα μέλη της τουλάχιστον οκτώ (8) ημέρες πριν τη σύγκλησή της ή σε περιπτώσεις έκτακτων συνεδριάσεων έως δύο (2) ημέρες πριν τη σύγκλησή της. Ο/Η Πρόεδρος της ΕΠΣ ορίζεται κατά την πρώτη συνεδρίαση του οργάνου μετά τη σύστασή του και μπορεί να είναι ο/η Διευθυντής/-τρια του ΔΠΜΣ ή και άλλο μέλος της.
- Η ΕΠΣ θεωρείται ότι είναι σε απαρτία, όταν είναι παρόντα τουλάχιστον τέσσερα (4) μέλη της.
- Οι αποφάσεις της ΕΠΣ λαμβάνονται κατά πλειοψηφία.
- Με απόφαση της ΕΠΣ συγκροτείται η Σ.Ε., καθώς και όποια άλλη Επιτροπή κριθεί απαραίτητη για την λειτουργία του Προγράμματος.
- Η ΕΠΣ ενημερώνει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τα μέλη ΔΕΠ που διδάσκουν στο Πρόγραμμα για κάθε θέμα που τους αφορά.

Τα μέλη της επιτροπής προγράμματος σπουδών δεν δικαιούνται αμοιβής ή οιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

4.2. Συντονιστική επιτροπή (ΣΕ)

Η ΣΕ του Προγράμματος συγκροτείται με απόφαση της ΕΠΣ και έχει διετή θητεία. Αποτελείται από τον/την Διευθυντή/-τρια του ΔΠΜΣ και τέσσερα (4) από τα μέλη της ΕΠΣ. Ο/Η Διευθυντής/-τρια του ΔΠΜΣ προεδρεύει των εργασιών της. Η ΣΕ είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

1. καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του ΔΠΜΣ και τις τροποποιήσεις του και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),
2. καταρτίζει τον απολογισμό του προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς την ΕΠΣ,
3. εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του ΔΠΜΣ,

4. εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του ΔΠΜΣ και τον Κανονισμό σπουδών,
5. εισηγείται προς την ΕΠΣ την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς και την ανάθεση διδακτικού έργου στις κατηγορίες διδασκόντων,
6. εισηγείται προς την ΕΠΣ την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του ΔΠΜΣ,
7. καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς την ΕΠΣ,
8. εισηγείται προς την ΕΠΣ ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών.

Τα μέλη της ΣΕ δεν δικαιούνται αμοιβής ή οιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

4.3. Διευθυντής/-τρια του ΔΠΜΣ

Ο/Η Διευθυντής-τρια του ΔΠΜΣ, προέρχεται από το Τμήμα που έχει τη διοικητική στήριξη του προγράμματος (επισπεύδον Τμήμα). Η ΕΠΣ ορίζει ένα (1) μέλος της ως Διευθυντή/-τρια του ΔΠΜΣ. Σε ειδικές περιπτώσεις, όταν αυτό επιβάλλεται για την εύρυθμη λειτουργία του ΔΠΜΣ ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση της ΕΠΣ, Διευθυντής /-τρια αναλαμβάνει μέλος ΔΕΠ από άλλο Τμήμα από αυτό που έχει τη διοικητική στήριξη του ΔΠΜΣ.

Οι αρμοδιότητες του/της Διευθυντή/-τριας του ΔΠΜΣ είναι οι εξής:

1. προεδρεύει της ΕΠΣ, συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,
2. εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του ΔΠΜΣ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του ΔΠΜΣ,
3. προεδρεύει της Σ.Ε., καθώς και της ΕΠΣ, συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,
4. εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία του ΔΠΜΣ προς την ΕΠΣ,
5. εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του ΔΠΜΣ και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του ΔΠΜΣ,
6. ορίζεται ως Επιστημονικά Υπεύθυνος/η του έργου -προγράμματος έναντι του ΕΛΚΕ σύμφωνα με το άρθρο 234 του ν. 4957/2022 και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,
7. παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών και του Κανονισμού σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του ΔΠΜΣ ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του ΔΠΜΣ.

Με απόφαση της ΕΠΣ ορίζεται και ένας αναπληρωτής Επιστημονικά Υπεύθυνος/η έναντι του ΕΛΚΕ σύμφωνα τη σχετική διάταξη του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες, από τα μέλη ΔΕΠ των συνεργαζόμενων Τμημάτων που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα.

Κατά τη λήξη της θητείας της ΣΕ, με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του ΔΠΜΣ, καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του

ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του ΔΠΜΣ. Ο απολογισμός κατατίθεται στα συνεργαζόμενα Τμήματα.

Σε περίπτωση παραίτησης ή απώλειας για οποιοδήποτε λόγο του/της Διευθυντή/-τριας του Προγράμματος, και ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση της ΕΠΣ, τα χρέη αναλαμβάνει το αρχαιότερο μέλος ΔΕΠ κατά προτεραιότητα της βαθμίδας του Καθηγητή, του Αναπληρωτή, και εφόσον δεν υπάρχει, του μόνιμου Επίκουρου. Η αρχαιότητα καθορίζεται σύμφωνα με το ΦΕΚ διορισμού στην αντίστοιχη βαθμίδα. Ο ασκών χρέη Διευθυντή έχει τις αρμοδιότητες του/της Διευθυντή/-τριας έως τον ορισμό τακτικού και ο οποίος πραγματοποιείται εντός τριών μηνών από την παραίτηση ή την απώλεια. Σε περίπτωση που έχει οριστεί αναπληρωτής Επιστημονικά Υπεύθυνος, τότε αυτός αναλαμβάνει χρέη Διευθυντή έως τον ορισμό τακτικού/-ης Διευθυντή/-τριας.

Ο/Η Διευθυντής/-τρια δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται αμοιβής ή οποιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που του ανατίθεται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων του.

4.4. Επιτροπή Εξέτασης/Επιλογής Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Φοιτητριών

Η Επιτροπή Εξέτασης/Επιλογής αποτελείται από τουλάχιστον τρία (3) μέλη του διδακτικού προσωπικού του Προγράμματος και ορίζεται με απόφαση της ΕΠΣ. Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για:

- Διενέργεια εξετάσεων για την εισαγωγή στο ΔΠΜΣ, όπου αυτό προβλέπεται.
- Αξιολόγηση όλων των υποβληθέντων δικαιολογητικών των υποψηφίων φοιτητών/φοιτητριών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα ακαδημαϊκά κριτήρια όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 6.3 του παρόντος κανονισμού (ο έλεγχος της πληρότητας των δικαιολογητικών διενεργείται από τη Γραμματεία του ΔΠΜΣ).
- Έλεγχο της γλωσσικής επάρκειας (και διενέργεια των σχετικών εξετάσεων).
- Διενέργεια προσωπικών συνεντεύξεων.

Άρθρο 5^ο Διδάσκοντες/Ανάθεση διδασκαλίας

Με εισήγηση της ΣΕ και απόφαση της ΕΠΣ, ανατίθεται διδασκαλία σε μέλη ΔΕΠ των συνεργαζόμενων Τμημάτων και άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Κρήτης ή άλλων Τμημάτων Πανεπιστημίων της ημεδαπής, καθώς και άλλες κατηγορίες διδασκόντων σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις του Ν. 4957/2022 και τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης (ΦΕΚ...). Με αποφάσεις της ΕΠΣ και σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία ορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις απασχόλησης των διδασκόντων, η διαδικασία πρόσκλησης από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, καθώς και οι ειδικότεροι όροι απασχόλησης των συνεργαζόμενων καθηγητών, εντεταλμένων διδασκόντων οι οποίοι δύναται να είναι καταξιωμένοι/ες επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, ή επιστήμονες ή εμπειρογνώμονες γνωσμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του ΔΠΜΣ. Επίσης, με τον ίδιο τρόπο ορίζονται και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής ομότιμων καθηγητών ή αφυπηρητησάντων μελών ΔΕΠ στο ΔΠΜΣ. Με απόφαση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών δύναται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψηφίους διδάκτορες των συνεργαζόμενων Τμημάτων, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του ΔΠΜΣ.

Για τα μέλη ΔΕΠ, Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.ΕΠ. των συνεργαζόμενων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Κρήτης η απασχόληση στο ΔΠΜΣ συνιστά πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους..

Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων δύνανται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του ΔΠΜΣ. Με απόφαση της ΕΠΣ, περί ανάθεσης του διδακτικού έργου, καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος. Ειδικώς οι διδάσκοντες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π., δύνανται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το ΔΠΜΣ, εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους. αυτό εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.ΕΠ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους.

Άρθρο 6^ο Τέλη φοίτησης

Τα τέλη φοίτησης ορίζονται σε 600€ ανά εξάμηνο. Η καταβολή των διδάκτρων θα γίνεται τμηματικά (σε τρεις δόσεις) στην έναρξη κάθε εξαμήνου, σε τραπεζικό λογαριασμό που θα υποδειχθεί από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ) του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Σε περίπτωση οριστικής αποχώρησης μεταπτυχιακού (-ης) φοιτητή (-τριας) από το Πρόγραμμα, δεν επιστρέφονται καταβληθέντα τέλη φοίτησης. Σε αυτή την περίπτωση χορηγείται πιστοποιητικό παρακολούθησης των μαθημάτων εκείνων που έχουν ολοκληρωθεί επιτυχώς.

Εφόσον υπάρξουν εισροές από άλλες πηγές χρηματοδότησης, η ΕΠΣ διατηρεί το δικαίωμα να μειώνει οριζοντίως τα τέλη φοίτησης ή/και να χορηγεί επιπλέον υποτροφίες με την μορφή μείωσης διδάκτρων σε επιλεγμένους από αυτήν αριστούχους φοιτητές/-τριες, ακολουθώντας ακαδημαϊκά κριτήρια αριστείας.

Τέλος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές απαλλάσσονται από την καταβολή των τελών φοίτησης εάν πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 86 του Ν. 4957/2022. Η υποβολή της σχετικής αίτησης και των απαραίτητων δικαιολογητικών θα πρέπει να γίνεται μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών του ΔΠΜΣ σε ημερομηνίες που θα καθορίζονται από την προκήρυξη εισαγωγής νέων φοιτητών. Όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, δεν δικαιούνται απαλλαγής. Σε κάθε περίπτωση οι απαλλασσόμενοι φοιτητές δεν ξεπερνούν το ποσοστό του είκοσι τοις εκατό (20%) του αριθμού των φοιτητών που εισάγονται στο ΔΠΜΣ. Αν ο αριθμός των δικαιούχων απαλλαγής υπερβαίνει το 20%, οι δικαιούχοι επιλέγονται με σειρά φθίνουσας κατάταξης έως τη συμπλήρωση του αριθμού.

Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από την ΕΠΣ και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

Άρθρο 7^ο Αριθμός Εισακτέων

Ο αριθμός εισακτέων ορίζεται κατ'ελάχιστο σε δεκατρείς (13) και κατ' ανώτατο σε είκοσι πέντε (25) μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες σε κάθε κύκλο σπουδών (2ετία).

Άρθρο 8° Κατηγορίες Πτυχιούχων που γίνονται Δεκτοί στο ΔΠΜΣ

Στο ΔΠΜΣ γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής δύο κατηγοριών :

1. Απόφοιτοι Τμημάτων Κοινωνικών Επιστημών, Οικονομικών Επιστημών, Νομικής Επιστήμης και Τμημάτων Διοίκησης Επιχειρήσεων/Οργανισμών.
2. Απόφοιτοι τμημάτων ΑΕΙ άλλων επιστημονικών πεδίων, οι οποίοι έχουν τουλάχιστον 12 μήνες αποδεδειγμένης συναφούς με το ΔΠΜΣ επαγγελματικής ή άλλης ενασχόλησης σε επιχειρήσεις/οργανισμούς και φορείς (ενδεικτικά: στελέχη επιχειρήσεων, στελέχη δημοσίων οργανισμών/οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης/επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, συνδικαλιστικά στελέχη, ερευνητές).

Αρμόδια για τον καθορισμό της αναλογίας των δύο κατηγοριών εισακτέων που γίνονται δεκτοί σε ένα συγκεκριμένο ακαδημαϊκό έτος είναι η ΕΠΣ κατόπιν σχετικής εισήγησης της ΣΕ. του ΔΠΜΣ.

Άρθρο 9° Διαδικασία και Κριτήρια επιλογής εισακτέων

9.1. Προκήρυξη/πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος

Το επισπεύδον Τμήμα, σε ημερομηνίες που ορίζονται από την ΕΠΣ, προβαίνει σε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος λειτουργίας του ΔΠΜΣ. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στις ιστοσελίδες του Προγράμματος και των συνεργαζόμενων Τμημάτων, και κοινοποιείται με κάθε πρόσφορο τρόπο. Στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα κριτήρια και εν γένει η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης υποβολής αιτήσεων και ο τρόπος κατάθεσής τους, οι προθεσμίες υποβολής ενστάσεων και ανακοίνωσης των τελικών αποτελεσμάτων, τα στοιχεία ηλεκτρονικής ή και τηλεφωνικής επικοινωνίας με την υπηρεσία διοικητικής υποστήριξης του Προγράμματος.

9.2. Υποβολή αιτήσεων - Δικαιολογητικά

Οι αιτήσεις των υποψηφίων κατατίθενται στη Γραμματεία του ΔΠΜΣ σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Οι αιτήσεις πρέπει να συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με την εκάστοτε προκήρυξη. Ο σχετικός φάκελος υποψηφιότητας περιέχει, πάντως, υποχρεωτικά τα εξής:

- Αντίγραφο Πτυχίου ΑΕΙ εσωτερικού ή ομοταγών ιδρυμάτων του εξωτερικού. Γίνεται δεκτή και βεβαίωση ολοκλήρωσης σπουδών με Μ.Ο. βαθμολογίας εάν εκκρεμεί η απονομή του Πτυχίου.
- Για τους αποφοίτους ΑΕΙ της αλλοδαπής απαιτείται ισοτιμία του πτυχίου τους από τον ΔΟΑΤΑΠ (πρώην ΔΙΚΑΤΣΑ).
- Πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας με Μ.Ο. βαθμού πτυχίου τουλάχιστον 7 ή βαθμός που αντιστοιχεί σ' αυτό.
- Αναλυτική βαθμολογία πτυχίου.
- Αντίγραφο Παραρτήματος Διπλώματος, εφόσον υπάρχει.
- Πιστοποιητικό γνώσης της αγγλικής γλώσσας επιπέδου Β2, όπως προκύπτει από σχετικούς γλωσσικούς τίτλους σπουδών ή τίτλο σπουδών που έχουν διεξαχθεί σε ίδρυμα της αλλοδαπής.

Σε περίπτωση που, με βάση τα υποβληθέντα πιστοποιητικά, δεν προκύπτει ότι ο/η υποψήφιος/α κατέχει το απαιτούμενο επίπεδο γνώσης ξένης γλώσσας, εξετάζεται προφορικά από ειδική επιτροπή.

- Δύο (2) συστατικές επιστολές από μέλη ΔΕΠ για την πρώτη κατηγορία πτυχιούχων και μία (1) τουλάχιστον συστατική επιστολή από εργοδότη για την δεύτερη κατηγορία πτυχιούχων, έτσι όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 8 του παρόντος κανονισμού.
- Βιογραφικό σημείωμα, όπου θα αναφέρονται αναλυτικά οι σπουδές, καθώς και η εκπαιδευτική, επαγγελματική, ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα του υποψηφίου.
- Υπόμνημα/Δήλωση Ενδιαφέροντος, όπου θα αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους ο/η υποψήφιος/υποψηφία επιθυμεί να πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές στο συγκεκριμένο αντικείμενο και στο Τμήμα σε συνάρτηση και με τα γενικότερα επιστημονικά ενδιαφέροντά του. Το Υπόμνημα/Δήλωση Ενδιαφέροντος δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις 500 λέξεις.
- Υπεύθυνη Δήλωση του ν. 1599/1986 ότι τα στοιχεία που αναφέρονται στο βιογραφικό σημείωμα είναι αληθή.

Επίσης μπορούν να κατατεθούν, εφόσον υπάρχουν :

- Αντίγραφο πτυχιακής εργασίας.
- Αντίγραφο τίτλου Μεταπτυχιακών Σπουδών της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Για τους αποφοίτους ΑΕΙ της αλλοδαπής απαιτείται ισοτιμία του πτυχίου τους από τον ΔΟΑΤΑΠ (πρώην ΔΙΚΑΤΣΑ).
- Πιστοποιητικά συμμετοχής σε επιμορφωτικά σεμινάρια συναφών και μη με το αντικείμενο του ΔΠΜΣ.
- Αντίγραφα δημοσιευμένων επιστημονικών εργασιών συναφών με το αντικείμενο του ΔΠΜΣ.
- Βεβαιώσεις εργασιακής εμπειρίας μετά τη λήψη του πτυχίου (για τους εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα) ή υπηρεσιακής κατάστασης (για τους εργαζομένους στο δημόσιο τομέα).

9.3. Κριτήρια/Διαδικασία επιλογής

Η επιλογή των υποψηφίων γίνεται σύμφωνα με εισήγηση της Επιτροπής Επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών και με απόφαση ΕΠΣ. Στην Επιτροπή Επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών μετέχουν οι διδάσκοντες στο ΔΠΜΣ.

Η επιλογή των υποψηφίων θα γίνει σε δύο φάσεις με βάση τα ακόλουθα κριτήρια και τους αντίστοιχους συντελεστές βαρύτητας:

- Α' φάση: Βαθμός αξιολόγησης φακέλου υποψηφιότητας: 70%.
- Β' φάση: Βαθμός συνέντευξης: 30%.

Η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφιοτήτων βασίζεται στη φόρμα αξιολόγησης που συνοδεύει την εκάστοτε προκήρυξη για το ΔΠΜΣ. Τα σχετικά κριτήρια επιλογής μπορούν να μεταβάλλονται με απόφαση της ΕΠΣ κατόπιν εισήγησης της ΣΕ.

Σε περίπτωση απουσίας πιστοποιητικού της αγγλικής γλώσσας προβλέπεται διαδικασία εξέτασής από μέλη της Επιτροπής Εξέτασης/Επιλογής Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Φοιτητριών ή διδάσκοντες του ΔΠΜΣ που ορίζονται από την προαναφερθείσα επιτροπή.

Οι διαδικασίες επιλογής των υποψηφίων πραγματοποιούνται σε χρόνο που ορίζεται από την ΕΠΣ.

Με βάση τα θεσπισθέντα κριτήρια, η Επιτροπή Επιλογής καταρτίζει τον Πίνακα αξιολόγησης των υποψηφίων και τον καταθέτει προς έγκριση στην ΕΠΣ.

Ειδικότερα:

- Η Επιτροπή Επιλογής καταρτίζει αρχικά έναν πλήρη κατάλογο όσων έχουν υποβάλει αίτηση.
- Απορρίπτει τους/τις υποψηφίους/ες που δεν πληρούν τα ελάχιστα τυπικά κριτήρια (πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης, πιστοποιητικό ξένης γλώσσας ή επιτυχής εξέτασή της στο πλαίσιο της διεξαγωγής της στο ΔΠΜΣ).
- Καλεί σε συνέντευξη τους/τις υποψηφίους/ες. Η συνέντευξη διεξάγεται από τα μέλη της οικείας Επιτροπής Επιλογής.
- Ιεραρχεί βαθμολογικά τους/τις υποψηφίους/ες και εισηγείται την τελική επιλογή.
- Καταρτίζει τον τελικό πίνακα επιλογής.
- Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων εγκρίνεται και επικυρώνεται από την ΕΠΣ και αναρτάται στην ιστοσελίδα του επισπεύδοντος Τμήματος και του ΔΠΜΣ.
- Ο μέγιστος αριθμός εγγραφής υποψηφίων που θα γίνονται δεκτοί σε περίπτωση ισοψηφίας με τον τελευταίο επιτυχόντα ορίζεται στους πέντε μεταπτυχιακούς φοιτητές.
- Μετά το πέρας της αξιολόγησης καταρτίζεται πίνακας που περιλαμβάνει το σύνολο των υποψηφίων με σειρά κατάταξης.
- Οι επιτυχόντες/επιτυχούσες υποψήφιοι/-ες ενημερώνονται από τη Γραμματεία και καλούνται να εγγραφούν στο ΔΠΜΣ στις οριζόμενες από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών ημερομηνίες, προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά.
- Σε περίπτωση μη εγγραφής, μετά την παραπάνω προθεσμία, καλείται ο πρώτος, ο δεύτερος κ.ο.κ. από τους επιλαχόντες.

Άρθρο 10^ο Διάρκεια Σπουδών

10.1 Χρονική Διάρκεια Φοίτησης

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε τρία (3) διδακτικά εξάμηνα πλήρους φοίτησης. Για τη λήψη του ΔΜΣ απαιτείται η παρακολούθηση των μαθημάτων του ΔΠΜΣ, η επιτυχής εκπλήρωση των καθορισμένων υποχρεώσεων των φοιτητών/-τριων κατά τη διάρκεια δύο (2) διδακτικών εξαμήνων και, ακολούθως, η εκπόνηση είτε διπλωματικής εργασίας είτε τρίμηνη πρακτική άσκηση (σύμφωνα με τα οριζόμενα από τις διατάξεις του άρθρου 15 του παρόντος κανονισμού). Η διπλωματική εργασία θα πρέπει να ολοκληρωθεί σε διάστημα έξι (6) μηνών με δυνατότητα παράτασης ενός ακόμα εξαμήνου κατόπιν αιτιολογημένης αίτησης του/της φοιτητή/τριας. Η πρακτική άσκηση θα πρέπει να συνοδεύεται από την έκθεση αξιολόγησης του φορέα στον οποίον πραγματοποιήθηκε και από έκθεση του φοιτητή/φοιτήτριας σύμφωνα και με το άρθρο 15 του παρόντος.

10.2 Αναστολή φοίτησης

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου καθίσταται αδύνατη η ανταπόκριση στις ελάχιστες απαιτήσεις του προγράμματος δύναται να παρέχεται, κατόπιν υποβολής σχετικής αιτιολογημένης αίτησης, προσωρινή αναστολή σπουδών. Η αναστολή σπουδών δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Η αναστολή σπουδών χορηγείται με απόφαση της ΕΠΣ. Κατά την διάρκεια

της αναστολής, ο μεταπτυχιακός φοιτητής χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης. Η αναστολή σπουδών δύναται να λήξει νωρίτερα από το προβλεπόμενο διάστημα μετά από σχετική αίτηση πρόωρης διακοπής της αναστολής σπουδών. Μετά την λήξη της αναστολής σπουδών ο φοιτητής εξακολουθεί να υπάγεται στο καθεστώς φοίτησης του χρόνου εγγραφής του.

10.3. Μερική φοίτηση

Προβλέπεται η δυνατότητα μερικής φοίτησης, η διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της κανονικής φοίτησης. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για ένταξη σε καθεστώς μερικής φοίτησης έχουν:

1. οι φοιτητές που αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον είκοσι (20) ώρες την εβδομάδα,
2. οι φοιτητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,
3. οι φοιτητές που πληρούν τις προϋποθέσεις της περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 75 του ν. 4957/2022 (Α' 141)

Οι φοιτητές που πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις οφείλουν να υποβάλουν τα σχετικά δικαιολογητικά.

Άρθρο 11° Πρόγραμμα Σπουδών-Μαθήματα

11.1 Πρόγραμμα μαθημάτων - ECTS

- Κάθε διδακτικό εξάμηνο περιλαμβάνει δεκατρείς (13) πλήρεις διδακτικές εβδομάδες.
- Για την απόκτηση του ΔΜΣ απαιτείται η συγκέντρωση 90 πιστωτικών μονάδων ECTS (ΠΜ-ECTS). Οι 60 ΠΜ-ECTS αντιστοιχούν στις κάθε είδους εκπαιδευτικές δραστηριότητες των δύο πρώτων διδακτικών εξαμήνων (30 ECTS σε κάθε εξάμηνο), ενώ οι υπόλοιπες 30 ΠΜ-ECTS αντιστοιχούν στη διπλωματική εργασία (ή πρακτική άσκηση κατά τα προβλεπόμενα του άρθρου 15 του παρόντος). Για τον ορισμό των πιστωτικών μονάδων ισχύουν τα αναφερόμενα στις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 3374/2005 (ΦΕΚ Α' 189/2.8.2005).
- Η παρακολούθηση όλων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (μαθήματα, σεμινάρια, εργαστηριακές ασκήσεις, κύκλοι διαλέξεων, εκπαιδευτικές επισκέψεις) είναι υποχρεωτική και αποτελεί προϋπόθεση για την αξιολόγηση του φοιτητή/τριας.
- Κατά την διάρκεια του Α' εξαμήνου οι φοιτητές/τριες θα παρακολουθούν συνολικά 5 μαθήματα: 4 υποχρεωτικά και ένα μάθημα επιλογής, τα οποία αντιστοιχούν σε 30 ECTS (6 ECTS/μάθημα).
- Στο Β' εξάμηνο οι φοιτητές/τριες θα παρακολουθούν 5 μαθήματα επιλέγοντας από τα μαθήματα της κατεύθυνσης με τη δυνατότητα 1 από τα 5 μαθήματα να προέρχεται από την άλλη κατεύθυνση εκείνης την οποία έχουν επιλέξει. Τα μαθήματα αντιστοιχούν σε 30 ECTS (6 ECTS/μάθημα).
- Το τρίτο εξάμηνο περιλαμβάνει την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας η οποία αντιστοιχεί σε 30 ECTS. Εναλλακτικά δίνεται η δυνατότητα πραγματοποίησης πρακτικής άσκησης κατά τα προβλεπόμενα του άρθρου 15.
- Οι τίτλοι και οι αντίστοιχες πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων που προσφέρονται ανά εξάμηνο παρατίθενται στον κάτωθι πίνακες. Το πλήρες περιεχόμενο των μαθημάτων αναγράφεται στα παραρτήματα.

Πίνακας 1: Μαθήματα 1^{ου} εξαμήνου (κοινά και για τις 2 κατευθύνσεις) (4 υποχρεωτικά+ 1 επιλογής)

#	Τίτλοι μαθημάτων	Τύπος
A.1	Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες I	Υ
A.2	Αγορά Εργασίας και Πολιτικές Απασχόλησης	Υ
A.3	Οργανωσιακή Ψυχολογία και Συμπεριφορά	Υ
A.4	Εργασιακές Σχέσεις I: Βασικοί Θεσμοί	Υ
A.5	Εργασία, Κοινωνία και Κράτος	Ε
A.6	Εργατικό Δίκαιο	Ε
A.7	Οικονομικά της Εργασίας I	Ε

Πίνακας 2α: Μαθήματα 2^{ου} εξαμήνου - Κατεύθυνση *Εργασιακές Σχέσεις* (5 μαθήματα)

#	Τίτλοι μαθημάτων
B.-ΕΣ.1	Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες II
B.-ΕΣ.2	Οικονομικά της Εργασίας II
B.-ΕΣ.3	Εργασιακές Σχέσεις II
B.-ΕΣ.4	Δημόσιες πολιτικές
B.-ΕΣ.5	Εργασιακές σχέσεις στο δημόσιο τομέα
B.-ΕΣ.6	Μετασχηματισμοί στις Αγορές Εργασίας και Κρίσεις
B.-ΕΣ.7	Εργασιακές Σχέσεις σε Μικρο-Μεσαίες Επιχειρήσεις

Πίνακας 2β: Μαθήματα 2^{ου} εξαμήνου - Κατεύθυνση *Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων* (5 μαθήματα)

#	Τίτλοι μαθημάτων
B.-ΑΠ.1	Διακρίσεις στην Εργασία, Διαχείριση της Διαφορετικότητας και Αποφυγή Αποκλεισμών
B.-ΑΠ.2	Δημιουργία Ομάδων και Διομαδικές Σχέσεις
B.-ΑΠ.3	Τεχνολογικοί μετασχηματισμοί και Εργασία
B.-ΑΠ.4	Οργανωσιακή Αλλαγή και Ανάπτυξη: Ψυχολογικές/Κοινωνιολογικές επιδράσεις και μέθοδοι διαχείρισης
B.-ΑΠ.5	Ποιότητα της Εργασίας: Υγιεινή, και Ασφάλεια
B.-ΑΠ.6	Ηθική των Επιχειρήσεων και Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
B.-ΑΠ.7	Επικοινωνία, Διαπραγματεύσεις και Διαχείριση Συγκρούσεων εντός Επιχειρήσεων

11.2 Γλώσσα διδασκαλίας

Η γλώσσα διδασκαλίας του Προγράμματος είναι η ελληνική αλλά μπορεί μέρος του Προγράμματος να προσφέρεται και σε γλώσσα διάφορη της ελληνικής (π.χ. αγγλική).

11.3 Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Προγράμματος

Στην αρχή κάθε εξαμήνου και πριν την έναρξη των μαθημάτων αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΔΠΜΣ το ωρολόγιο πρόγραμμα της περιόδου, στο οποίο περιλαμβάνονται οι ημέρες και οι ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων, οι ημερομηνίες άλλων εκδηλώσεων ή υποχρεώσεων, ημερομηνίες έναρξης και λήξης των διδακτικών περιόδων, οι περίοδοι εξετάσεων, οι αργίες, κ.λπ. Όλες οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες (π.χ. διδασκαλία και εξέταση μαθημάτων, ανάθεση, υποβολή και εξέταση διπλωματικών εργασιών) πραγματοποιούνται στο χρονικό πλαίσιο του ετήσιου ακαδημαϊκού ημερολογίου που ορίζεται από την Σύγκλητο.

11.4 Ημερομηνίες εγγραφής και δηλώσεις μαθημάτων

Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου, και πριν από την έναρξη των μαθημάτων, καθορίζονται και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΔΠΜΣ οι ημερομηνίες εγγραφής των φοιτητών, καθώς και η διαδικασία δηλώσεων των μαθημάτων που θα επιλέγονται σε κάθε εξάμηνο.

11.5. Αναπλήρωσεις μαθημάτων

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΔΠΜΣ. Στις περιπτώσεις όπου δεν γίνονται μαθήματα για παρατεταμένα χρονικά διαστήματα, τα αρμόδια όργανα ορίζουν με ποιον τρόπο αυτά θα αναπληρωθούν.

11.6. Εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται με χρήση μεθόδων σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις κείμενες νομικές διατάξεις (άρθρο 88 § 1, Ν. 4957/2022).

11.7. Ορια αποουσιών

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/-τριες υποχρεούνται να παρακολουθούν ανελλιπώς όλες τις δραστηριότητες του ΔΠΜΣ. Ένας/Μια μεταπτυχιακός/-η φοιτητής/-τρια θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει κάποιο μάθημα (και επομένως έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις), μόνον αν έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον το 80% των ωρών της διδασκαλίας του μαθήματος. Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή και παρακολούθηση διαπιστώνεται με ευθύνη των διδασκόντων και διδασκουσών.

Άρθρο 12° Αξιολόγηση επίδοσης μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριων

Η αξιολόγηση των επιδόσεων των φοιτητών σε κάθε μάθημα γίνεται με εξετάσεις που μπορεί να είναι γραπτές, προφορικές, εργαστηριακές, υποχρεωτικές/προαιρετικές εργασίες, ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών ή συνδυασμός αυτών.

Η αξιολόγηση και η βαθμολόγηση σε κάθε μάθημα είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του διδάσκοντος.

Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι σαφώς προσδιορισμένα, γνωστοποιούνται στην αρχή του ακαδ. εξαμήνου από τον διδάσκοντα (υπευθύνου/συντονιστή) του μαθήματος και αναγράφονται επίσης στη φόρμα περιγραφής του κάθε μαθήματος που είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα του ΔΠΜΣ.

Ο τελικός βαθμός κάθε μαθήματος προκύπτει από το σύνολο των επιδόσεων του/της φοιτητή/-τριας σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. εργασίες, εξετάσεις) σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχει ο διδάσκων στην αρχή του εξαμήνου.

Η κλίμακα βαθμολογίας είναι από το μηδέν έως το δέκα με υποδιαιρέσεις ημιακέραιους ή ακέραιους αριθμούς και βάση επιτυχίας το πέντε (5).

Ειδικότερα, ο/η φοιτητής/-τρια δύναται να εξετασθεί, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ που διδάσκουν στο ΔΠΜΣ, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης του μαθήματος διδάσκων καθηγητής. Εάν ο/η φοιτητής/-τρια δεν υποβάλει αίτηση εντός 15 ημερών από την ημερομηνία ανακοίνωσης της βαθμολογίας στην εξέταση, ή εάν αποτύχει στην εξέταση από την τριμελή επιτροπή, τότε προτείνεται η οριστική διαγραφή του/της από το ΔΠΜΣ.

Άρθρο 13^ο Εξεταστικές περιόδους

Οι εξεταστικές περιόδους είναι χειμερινού ή εαρινού εξαμήνου καθώς και η επαναληπτική εξεταστική περίοδος του Σεπτεμβρίου.

Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/-τρια αποτύχει σε ένα μάθημα, μπορεί να επανεξετασθεί στο μάθημα αυτό στην (επαναληπτική) εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Αν ο/η φοιτητής/-τρια αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, τότε ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 19 του παρόντος Κανονισμού.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις (ασθένεια, σοβαροί οικογενειακοί λόγοι, λόγοι ανωτέρας βίας) και μόνο για την περίπτωση υποβολής γραπτών εργασιών ως μέσου αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών/-τριών, δύναται να χορηγηθεί παράταση, κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος του φοιτητή/-τριας προς τον/την επιβλέποντα της ΜΔΕ και την ΕΠΣ.

Άρθρο 14^ο Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - Επιβλέποντες/ουσες Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

14.1. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία- Εξέταση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Στο τρίτο (3ο) εξάμηνο του Προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Ο/Η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/-τρια έχει δικαίωμα υποβολής θέματος, εφόσον έχει ολοκληρώσει με επιτυχία τουλάχιστον τα 4/5 των μαθημάτων των δύο (2) πρώτων εξαμήνων. Υποβάλλει αίτηση στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας στη Γραμματεία του ΔΠΜΣ.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την εξέταση της Διπλωματικής Εργασίας από την Τριμελή Επιτροπή είναι η συμπλήρωση όλων των πιστωτικών μονάδων (ECTS) των μαθημάτων (παρουσία και επιτυχής επίδοση στις εξετάσεις). Το θέμα της εργασίας και η Τριμελής Επιτροπή εγκρίνονται από την ΕΠΣ, έπειτα από τεκμηριωμένη εισήγηση για τη συνάφεια του αντικειμένου της Μ.Δ.Ε με το περιεχόμενο σπουδών του Π.Μ.Σ. και την επιστημονική ειδικότητα των μελών της Τριμελούς Επιτροπής. Στην περίπτωση που δεν κατατεθεί πρόταση θέματος εντός των χρονικών ορίων που ορίζονται από τον εσωτερικό Κανονισμό, η ΣΕ ή η ΕΠΣ δύναται να ορίζει τον Επιβλέποντα Καθηγητή, ο οποίος απαιτείται να είναι μέλος του ΔΠΜΣ, καθώς και τα άλλα δύο μέλη της Τριμελούς, που στην συνέχεια σε συνεννόηση με τον φοιτητή θα ορίσουν το θέμα.

Η Τριμελής Επιτροπή υποχρεούται να περατώσει το έργο της εξέτασης του/της υποψηφίας εντός 30 ημερών από την οριστική κατάθεση της διπλωματικής εργασίας. Με ευθύνη της Επιτροπής αυτής,

μέσω του επιβλέποντα, γνωστοποιείται στη Γραμματεία του Προγράμματος η οριστική κατάθεση της διπλωματικής εργασίας, η προτεινόμενη ημερομηνία, ώρα καθώς και ο τόπος υποστήριξής της, προκειμένου να αναρτηθεί σχετική ανακοίνωση/πρόσκληση. Στη συνέχεια πραγματοποιείται η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της διπλωματικής εργασίας από τον/την μεταπτυχιακό/ή φοιτητή/τρια με τη μορφή διάλεξης ενώπιον ανοικτού ακροατηρίου.

Ως κριτήρια βάσει των οποίων θα αξιολογούνται οι διπλωματικές εργασίες θεωρούνται:

- Η δομή της διπλωματικής δηλαδή η σαφήνεια, η διατύπωση ορθών επιχειρημάτων, η καλή διασύνδεση των επιμέρους υποενοτήτων, η ποιότητα της περίληψης και η ακρίβεια των παραπομπών.
- Η ολοκληρωμένη και μεστή επισκόπηση της βιβλιογραφίας.
- Ο τρόπος σχεδίασης της έρευνας και ανάλυσης των δεδομένων.
- Ο τρόπος διατύπωσης συμπερασμάτων με γνώμονα τους περιορισμούς της έρευνας.
- Οι προτάσεις για διερεύνηση «ανοικτών» ερωτημάτων.
- Πόσο το παραχθέν έργο προσεγγίζει αυτό που σχεδιάστηκε αρχικά.

Η διπλωματική εργασία κατατίθεται με την ολοκλήρωση του τρίτου εξαμήνου σπουδών δηλ. στα τέλη Ιανουαρίου. Δυνατότητα παράτασης για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας παρέχεται άπαξ από την ΕΠΣ με εισήγηση της ΣΕ για ένα ακόμη εξάμηνο, μόνο σε περίπτωση τεκμηριωμένου αιτήματος για ιδιαίτερα σοβαρούς λόγους και μετά από θετική εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή.

14.2. Επίβλεψη Διπλωματικής Εργασίας

Με απόφαση της Σ.Ε., ένα μέλος ΔΕΠ που διδάσκει στο πρόγραμμα ορίζεται ως Επιβλέπων Καθηγητής. Ο Επιβλέπων Καθηγητής έχει την ευθύνη της παρακολούθησης, της καθοδήγησης και του ελέγχου της πορείας της εργασίας του/της μεταπτυχιακού/-ης φοιτητή/-τριας. Ταυτόχρονα ορίζονται από τη ΣΕ τα άλλα δύο μέλη που θα εξετάσουν τη διπλωματική εργασία του/της υποψηφίου/υποψηφίας και εγκρίνεται το θέμα της. Δικαίωμα επίβλεψης διπλωματικών εργασιών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία έχουν οι διδάσκοντες που προβλέπονται από το άρθρο 5 του παρόντος κανονισμού.

Η ανάθεση θέματος εκπόνησης της Διπλωματικής Εργασίας σε κάθε μεταπτυχιακό/-η φοιτητή/-τρια πρέπει να γίνεται στην αρχή του Γ' εξαμήνου του κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών, σύμφωνα με τα παρακάτω: α) Τα μέλη ΔΕΠ που διδάσκουν στο πρόγραμμα στο τέλος του δεύτερου εξαμήνου εισηγούνται στη ΣΕ τα θέματα των μεταπτυχιακών εργασιών που προτίθενται να επιβλέψουν για τον τρέχοντα κύκλο σπουδών του ΔΠΜΣ β) Κάθε μέλος ΔΕΠ έχει τη δυνατότητα να επιβλέπει μέχρι τρεις (3) μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες.

Είναι δυνατόν ένας/μία φοιτητής/-τρια με αίτησή του/της, να ζητήσει μία μόνο φορά αλλαγή Επιβλέποντα Καθηγητή, εντός του Γ' εξαμήνου του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών, αφού εξηγήσει γραπτώς και επαρκώς τους λόγους αλλαγής στην ΣΕ η οποία εξετάζει το αίτημα και εισηγείται σχετικώς στην ΕΠΣ.

Άρθρο 15° Πρακτική Άσκηση

15.1. Προϋποθέσεις πραγματοποίησης πρακτικής άσκησης

Στο πλαίσιο του ΔΠΜΣ παρέχεται **κατ' εξαίρεση** και **υπό τις παρακάτω αναγραφόμενες προϋποθέσεις** η δυνατότητα στους φοιτητές/στις φοιτήτριες να κάνουν τρίμηνη πρακτική άσκηση (ΠΑ) αντί διπλωματικής εργασίας. Η ΠΑ αντιστοιχεί σε 30 ECTS:

- Η ΠΑ έχει άμεση συνάφεια με το γνωστικό αντικείμενο του ΔΠΜΣ, πραγματοποιείται δηλαδή στο αντικείμενο σπουδών του/της φοιτητή/-τριας με σκοπό τη σύνδεση των μεταπτυχιακών σπουδών με την πρακτική εφαρμογή **τους και αφορά αποκλειστικά την συμμετοχή σε ερευνητικού ή/και συγγραφικού χαρακτήρα δραστηριότητες του φορέα πρακτικής άσκησης.**
- Η πρακτική άσκηση γίνεται σύμφωνα με αυστηρά καθορισμένες διαδικασίες σε επιλεγμένους ιδιωτικούς ή δημόσιους φορείς του εσωτερικού ή του εξωτερικού, με αντικείμενο εργασίας συναφές με το ΔΠΜΣ. Η ΣΕ του ΔΠΜΣ προτείνει χώρους εργασίας, τους οποίους δύναται να επιλέξει ο/η φοιτητής/-τριας για να πραγματοποιήσει την Πρακτική του Άσκηση. Προτεραιότητα δίνεται σε φορείς άμεσα συνεργαζόμενους με το ΔΠΜΣ (INE-ΓΣΕΕ, ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, Κοινωνικό Πολύκεντρο ΑΔΕΔΥ.).
- Οι φορείς συνάπτουν συμφωνητικό συνεργασίας με το ΔΠΜΣ. Το συμφωνητικό συνεργασίας (4 αντίτυπα) το υπογράφουν ο φορέας, ο φοιτητής, ο Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης και ο Διευθυντής του ΔΠΜΣ.
- Την Πρακτική Άσκηση συντονίζει ο Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης (Συντονιστής Π.Α.) ο οποίος είναι διδάσκων στο ΔΠΜΣ και ορίζεται από την ΕΠΣ, μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΔΠΜΣ.
- Οι φοιτητές/-τριες που επιθυμούν να κάνουν πρακτική άσκηση, ενημερώνουν σχετικά τον υπεύθυνο της πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια του Β' Εξαμήνου. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής μέχρι το τέλος του Β' εξαμήνου σπουδών υποβάλλει αίτηση, στην οποία αναγράφεται: α) ο προτεινόμενος Επιβλέπων της Π.Α., δια μέσου της Γραμματείας του ΔΠΜΣ, με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα β) το περιεχόμενο της εργασίας/ερευνητικής δραστηριότητας κατά την περίοδο της πρακτικής άσκησης.
- Ο υπεύθυνος της πρακτικής άσκησης καταρτίζει σχετικό κατάλογο των ενδιαφερόμενων μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριων τον οποίο υποβάλλει προς έγκριση στη ΣΕ του ΔΠΜΣ.
- Ο ακριβής αριθμός των μεταπτυχιακών φοιτητών που θα μπορέσουν να γίνουν δεκτοί στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΑ ορίζεται από την ΕΠΣ, μετά από εισήγηση της ΣΕ του ΔΠΜΣ.
- Οι φορείς αξιολογούνται σε ετήσια βάση από τη ΣΕ του ΔΠΜΣ. Η αξιολόγησή τους γίνεται: α) από τον Υπεύθυνο πρακτικής άσκησης ο οποίος ελέγχει την εφαρμογή των καλών πρακτικών από τους φορείς και ενημερώνει σχετικά την ΣΕ, β) από τους φοιτητές οι οποίοι, με το πέρας της πρακτικής άσκησης, υποβάλλουν έκθεση πεπραγμένων στην οποία καταγράφουν την εμπειρία τους και καταθέτουν προτάσεις βελτίωσης της λειτουργίας του φορέα εάν το κρίνουν απαραίτητο.

15.2. Ωρες εργασίας/αμοιβή

- Η πρακτική άσκηση σε φορείς εσωτερικού γίνεται αμισθί (εκτός αν ο φορέας προβλέπει αμοιβή) με δεδομένο ότι η πρακτική άσκηση μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριων δεν εντάσσεται στο πρόγραμμα ΕΣΠΑ.
- Σε φορείς εξωτερικού οι φοιτητές/-τριες μπορούν να λάβουν επιχορήγηση Erasmus+ ως συμμετοχή στα έξοδα ταξιδιού και διαμονής.
- Η ΠΑ έχει τρίμηνη διάρκεια και οι φοιτητές/-τριες θα πρέπει να απασχοληθούν το ελάχιστο 240 (4 ώρες/ημέρα X 5 ημέρες/εβδομάδα X 3 μήνες) και το μέγιστο 480 ώρες μέσα σε αυτό το διάστημα (8 ώρες/ημέρα X 5 ημέρες/εβδομάδα X 3 μήνες).
- Σε περίπτωση εργαζόμενων μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριων η Πρακτική Άσκηση θα γίνεται εκτός του ωραρίου της εργασίας τους.

15.3. Επιβλέπων καθηγητής της Πρακτικής Άσκησης

Ο Επιβλέπων της ΠΑ είναι ένας εκ των διδασκόντων του ΔΠΜΣ που είτε επιλέγει ο/η ίδιος/-α ο/η φοιτητής/-τρια είτε ορίζεται από τη ΣΕ του ΔΠΜΣ, στην περίπτωση που δυσκολεύεται ο /η φοιτητής/-τρια στην εύρεση επιβλέποντα, κατόπιν γραπτής αίτησής του.

15.4. Ολοκλήρωση/Αξιολόγηση της Πρακτικής Άσκησης

Μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης οι φοιτητές/-τριες, θα πρέπει να υποβάλουν στη Γραμματεία του ΔΠΜΣ τα εξής έγγραφα:

- (α) Βεβαίωση πρακτικής άσκησης,
- (β) Παρουσιολόγιο υπογεγραμμένο από τον επόπτη/τρια του φορέα,
- (γ) Δελτίο Αξιολόγησης πρακτικής άσκησης το οποίο θα συντάσσεται από τον φορέα
- (δ) Τελική απολογιστική έκθεση, η οποία θα συντάσσεται από τον φοιτητή/την φοιτήτρια και θα περιλαμβάνει: i) αναλυτική έκθεση εμπειριών και δραστηριοτήτων, συμπερασματική αποτίμηση ii) αποτελέσματα συμμετοχής σε ερευνητική/συγγραφική δραστηριότητας στο πλαίσιο των συνεργαζόμενων φορέων, οποία θα πιστοποιείται μέσω σχετικής βεβαίωσης συμμετοχής σε έρευνα/παραδοτέο έρευνας ή δημοσίευσης (ατομικής ή στο συλλογικής) .

Ο επιβλέπων καθηγητής αφού συγκεντρώσει τα απαιτούμενα για την ολοκλήρωση της ΠΑ αξιολογεί και βαθμολογεί την όλη διαδικασία και την επίδοση του φοιτητή/ φοιτήτριας.

Άρθρο 16° Προϋποθέσεις – Υποχρεώσεις για την απόκτηση του τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών

Για την απόκτηση του τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών απαιτείται: α) επιτυχής εξέταση στα προβλεπόμενα από το Πρόγραμμα μαθήματα (βλέπε και άρθρο 13 του παρόντος) σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του/της μεταπτυχιακού/-της φοιτητή/-τριας στο σύνολο της εκπαιδευτικής δραστηριότητας του Προγράμματος, β) επιτυχής υποβολή ερευνητικής διπλωματικής εργασίας. Το αντικείμενο της εργασίας αυτής πρέπει να έχει πρωτότυπο ερευνητικό χαρακτήρα και τα αποτελέσματα να παρουσιάζονται υπό τη μορφή διατριβής χαρακτηριζόμενης ως "Διπλωματική Εργασία". Στην περίπτωση που ο φοιτητής ή η φοιτήτρια επιλέξει την πρακτική άσκηση τότε απαιτείται να υποβάλει ότι προβλέπεται στην παράγραφο 15.4 του άρθρου 15.

Κάθε μεταπτυχιακός/-η φοιτητής/-τρια οφείλει να έχει περατώσει πλήρως και επιτυχώς τον κύκλο του Προγράμματος και να έχει αποκτήσει το ΔΜΣ σε 3 ακαδημαϊκά εξάμηνα ή το αργότερο μέχρι το τέλος του 6^{ου} εξαμήνου από την πρώτη εγγραφή του στο Πρόγραμμα.

Η τελική βαθμολογία του ΔΠΜΣ θα προκύπτει από το σταθμισμένο μέσο όρο των επιμέρους βαθμών του φοιτητή/φοιτήτριας στα μαθήματα και στη διπλωματική εργασία (ή την πρακτική άσκηση) όπου οι σταθμίσεις προσδιορίζονται από τον αριθμό των ECTS που αντιστοιχούν σε κάθε μάθημα ή στην εργασία. Έτσι, σε περίπτωση π.χ. που το πρόγραμμα έχει 10 μαθήματα με τον ίδιο αριθμό ECTS, έστω 6, και η διπλωματική εργασία έχει 30 ECTS ο βαθμός του πτυχίου προκύπτει ως εξής:

Μέσος όρος των βαθμών στα μαθήματα * (2/3)+ Βαθμός της διπλωματικής εργασίας * (1/3) ή εναλλακτικά Πρακτική Άσκηση * (1/3).

Η βαθμολογία για το ΔΠΜΣ θα είναι περιγραφική και σε παρένθεση θα αναγράφεται η αριθμητική βαθμολογία του μεταπτυχιακού φοιτητή με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων: Άριστα (8,50- 10,00), Λίαν Καλώς (7- 8,49) και Καλώς (6,00 – 6,99). Προβιβάσιμος βαθμός στις εξετάσεις των μαθημάτων του ΔΠΜΣ και της διπλωματικής εργασίας ορίζεται ο μεγαλύτερος ή ίσος του πέντε (5).

Άρθρο 17° Τελετουργικό αποφοίτησης

Η αναγόρευση των αποφοίτων γίνεται ένα μήνα μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους. Η απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους/στις μεταπτυχιακές φοιτήτριες γίνεται από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών του ΔΠΜΣ. Η απονομή του τίτλου πραγματοποιείται σύμφωνα με το τελετουργικό που ακολουθεί η Κοσμητεία της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Άρθρο 18° Είδος και Τύπος Μεταπτυχιακού Διπλώματος/Παράρτημα Διπλώματος

Το είδος και ο τύπος του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, θα είναι σύμφωνο με τις αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του Πανεπιστημίου Κρήτης. Βαθμός δεν θα αναγράφεται.

Στους/στις απόφοιτους παρέχεται παράρτημα διπλώματος σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν.3374/2005 και τον τύπο του διπλώματος που καθορίζεται από το Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Το Παράρτημα Διπλώματος αποτελεί ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγεί το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το εν λόγω έγγραφο εκδίδεται αυτομάτως και χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

Άρθρο 19° Δικαιώματα μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών

Οι Μεταπτυχιακοί/-ες Φοιτητές/-τριες δικαιούνται όλες τις παροχές που ορίζονται από τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης (κάρτα σίτισης, φοιτητικό εισιτήριο, μειωμένα έξοδα συμμετοχής σε πολιτιστικές-ψυχαγωγικές εκδηλώσεις, ασφάλιση μέσω

του Πανεπιστημίου, (τουλάχιστον για τους φοιτητές με προέλευση τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο) κ.λπ.), πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Τα Ιδρύματα υποχρεούνται να εξασφαλίζουν στους/στις φοιτητές/-τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία.

Άρθρο 20^ο Αναστολή Σπουδών- Διαγραφή

19.1. Αναστολή σπουδών

Η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών μπορεί να δώσει τη δυνατότητα αναστολής σπουδών μόνο στην περίπτωση τεκμηριωμένου αιτήματος για ιδιαίτερα σοβαρούς λόγους. Επειδή το συγκεκριμένο ΔΠΜΣ προκηρύσσεται ανά δύο έτη, οι μεταπτυχιακοί/-ες φοιτητές/-τριες που θα τους δοθεί αναστολή σπουδών στο πρώτο ή στο δεύτερο έτος φοίτησης θα συνεχίσουν τις σπουδές τους με την ομάδα των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών που θα εισαχθούν στον επόμενο κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών. Σημειώνεται ότι κατά τη διάρκεια της αναστολής σπουδών αίρεται η φοιτητική ιδιότητα και αναστέλλονται όλα τα σχετικά δικαιώματα που προβλέπονται από το νόμο.

19.2. Διαγραφή

Η ΕΠΣ, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση της ΣΕ, δύναται να αποφασίσει την διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών ·
- έχουν αποτύχει στην επαναληπτική εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα ·
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΔΠΜΣ, όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό, εκτός αν συντρέχουν αποδεδειγμένα λόγοι ανωτέρας βίας ·
- παραβούν τους κανόνες ακαδημαϊκής δεοντολογίας, κατά την κείμενη νομοθεσία ή κατά τον κώδικα δεοντολογίας όπως αυτός περιγράφεται στο άρθρο 23 του παρόντος Κανονισμού και του άρθρου 18 του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης ·
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης ·
- αυτοδίκαια κατόπιν αιτήσεως των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών.

Άρθρο 21 Υποτροφίες Αριστείας

Το ΔΠΜΣ δύναται να χορηγεί υποτροφίες σε φοιτητές και φοιτήτριες που διακρίνονται για τις σπουδές τους. Οι πάσης φύσεως υποτροφίες χορηγούνται εφόσον υπάρχουν σχετικά κονδύλια.

Ο αριθμός των υποτροφιών που θα απονέμει το Πρόγραμμα θα ορίζεται με απόφαση της ΕΠΣ ανάλογα με το διαθέσιμα ποσά και οι υποτροφίες μπορούν να έχουν τη μορφή μείωσης των τελών φοίτησης ή απαλλαγής από αυτά.

Η επιλογή των υποτρόφων θα γίνεται από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών και με βάση τον πίνακα κατάταξης των επιλεγέντων φοιτητών ή/και με βάση τις επιδόσεις τους κατά το πρώτο εξάμηνο των σπουδών τους.

Για τη χορήγηση των υποτροφιών απαιτείται: Ο μέσος όρος επίδοσης στα μαθήματα του Προγράμματος να είναι τουλάχιστον 8,00. Σε περιπτώσεις ισοβαθμίας (απόκλιση έως 0,09) θα συνεκτιμώνται:

- α. Η προσφορά στις ερευνητικές δραστηριότητες του Προγράμματος.
- β. Εργασίες δημοσιευμένες σε επιστημονικά περιοδικά.
- γ. Κοινωνικά κριτήρια, όπως π.χ. πολύτεκνος κ.λπ.

Εφόσον υπάρχει η οικονομική δυνατότητα, το ΔΠΜΣ θα χορηγεί υποτροφίες και σε νεοεισερχόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές με κριτήριο τη σειρά εισαγωγής τους μετά από απόφαση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών.

Σκοπός των υποτροφιών είναι η επιβράβευση των καλύτερων φοιτητών/-τριών, η οποία προβλέπεται να δημιουργήσει κίνητρα ανταγωνισμού και να συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος με τη συνεχή διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών.

Άρθρο 22° Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι και Υπηρεσίες Υποστήριξης Μεταπτυχιακών φοιτητών

Η ΕΠΣ ορίζει κατά την έναρξη εκάστου κύκλου μαθημάτων και ανάλογα με τον αριθμό των μεταπτυχιακών φοιτητών ακαδημαϊκούς συμβούλους. Οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι είναι διδάσκοντες του ΔΠΜΣ και προέρχονται από τα συνεργαζόμενα τμήματα. Έργο του ακαδημαϊκού συμβούλου είναι η καθοδήγηση και η παροχή κατευθύνσεων και συμβουλών στους μεταπτυχιακούς φοιτητές για την πρόοδο και την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους. Για τον σκοπό αυτό, ο ακαδημαϊκός σύμβουλος ορίζει συγκεκριμένες ημέρες και ώρες συνεργασίας με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Οι υπηρεσίες του συμβούλου έχουν αμιγώς συμβουλευτικό χαρακτήρα και δεν υποχρεώνουν τους φοιτητές στους οποίους παρέχονται.

Στο Πανεπιστήμιο Κρήτης λειτουργούν οι εξής υπηρεσίες υποστήριξης των μεταπτυχιακών φοιτητών: το Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών, η Μονάδα Υποστήριξης Αλλοδαπών φοιτητών, η Μονάδα Ισότιμης Πρόσβασης Ατόμων με Αναπηρία και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες καθώς και η Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών.

Άρθρο 23° Λογοκλοπή και άλλα πειθαρχικά ζητήματα

Η αντιγραφή και η λογοκλοπή θεωρούνται σοβαρά ακαδημαϊκά παραπτώματα. Καταθέτοντας οποιαδήποτε εργασία (εργασία εξαμηνιαίου μαθήματος, μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία), ο μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια υποχρεούται να καταθέσει υπεύθυνη δήλωση ότι δεν έχει προβεί σε αντιγραφή ή λογοκλοπή, κατά τα οριζόμενα στον οδηγό του ΔΠΜΣ για την αντιγραφή και λογοκλοπή.

Στις περιπτώσεις όπου διδάσκων/διδάσκουσα εντοπίσει σε εργασία αντιγραφή ή λογοκλοπή, επιλαμβάνεται η ΕΠΣ, η οποία είναι υπεύθυνη για την τελική εκτίμηση και λήψη αποφάσεων. Η ΕΠΣ δύναται σε τέτοιες περιπτώσεις να αποφασίσει ακόμα και τη διαγραφή του μεταπτυχιακού φοιτητή.

Οποιοδήποτε άλλο παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται επίσης στην ΕΠΣ, η οποία εξετάζει το ζήτημα και είναι υπεύθυνη για την τελική εκτίμηση και λήψη αποφάσεων.

Άρθρο 24° Διαδικασίες αξιολόγησης μαθημάτων/διδασκόντων από τους/τις μεταπτυχιακούς φοιτητές/-τριες

Το εκπαιδευτικό έργο συνολικά και όλοι οι διδάσκοντες αξιολογούνται σε κάθε ένα από τα δύο πρώτα διδακτικά εξάμηνα του προγράμματος μέσω ερωτηματολογίου το οποίο οι φοιτητές/-τριες συμπληρώνουν ηλεκτρονικά. Το σύστημα αξιολόγησης εξασφαλίζει την ανωνυμία των φοιτητών. Για την αξιολόγηση χρησιμοποιείται το ερωτηματολόγιο που ήδη χρησιμοποιεί η ΜΟΔΠΠ του Πανεπιστημίου Κρήτης κατάλληλα προσαρμοσμένο για τη φύση των μαθημάτων (π.χ. μη ύπαρξη εργαστηρίων) του προγράμματος.

Άρθρο 25° Χρηματοδότηση-Οικονομική διαχείριση ΔΠΜΣ

Οι πόροι για την υλοποίηση του προγράμματος προέρχονται από τέλη φοίτησης. Η ανάλυση των εσόδων και των δαπανών του προγράμματος περιγράφονται αναλυτικά στην Έκθεση Σκοπιμότητας και Βιωσιμότητας. Η Οικονομική Διαχείριση του ΔΠΜΣ πραγματοποιείται από τον ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Άρθρο 26° Διοικητική Υποστήριξη-Υλικοτεχνική υποδομή

25.1. Διοικητική Υποστήριξη

Την διοικητική υποστήριξη αναλαμβάνει το εκάστοτε επισπεύδον Τμήμα.

25.2. Υλικοτεχνική υποδομή

Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται με χρήση μεθόδων σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Για τις ανάγκες δια ζώσεως εκδηλώσεων/δράσεων του ΔΠΜΣ θα χρησιμοποιηθούν οι εγκαταστάσεις, οι αίθουσες διδασκαλίας και τα εργαστήρια της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών και των Τμημάτων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Άρθρο 27° Αξιολόγηση του ΔΠΜΣ

Η αρχική διάρκεια του προγράμματος ορίζεται σε 6 έτη (δηλ. 3 κύκλους του προγράμματος) και η ανανέωσή του θα αποφασίζεται κατόπιν αξιολόγησης στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης της ακαδημαϊκής μονάδας από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (άρθρο 87, Ν. 4957/ 2022).

Άρθρο 28° Λοιπές ρυθμίσεις

Ζητήματα για τα οποία δεν υπάρχει πρόβλεψη στη σχετική Νομοθεσία, στον Κανονισμό Λειτουργίας και στην απόφαση ίδρυσης του ΔΠΜΣ, θα ρυθμίζονται από την ΕΠΣ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Μαθήματα 1^{ου} εξαμήνου (κοινά και για τις 2 κατευθύνσεις)

Οι φοιτητές παίρνουν τα 4 υποχρεωτικά και ένα από τα επιλεγόμενα από τα παρακάτω μαθήματα

A.1. Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες I (Υ)

Το μάθημα αυτό αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών / τριών με τη συστηματική και μεθοδική διερεύνηση των κοινωνικών φαινομένων. Δίνοντας έμφαση στην ιδιαιτερότητα των κοινωνικών φαινομένων ως αντικειμένων έρευνας, αποσκοπεί στην ανάδειξη των ενδεδειγμένων τρόπων εξέτασής τους, όπως αυτοί έχουν εφαρμοστεί στην ιστορία την κοινωνικής έρευνας. Στο μάθημα θα συζητηθούν ζητήματα όπως: τι είναι επιστημονική έρευνα, πώς διακρίνεται αυτή από άλλους τρόπους θέασης του κοινωνικού κόσμου, πώς διαπλέκεται η εμπειρική έρευνα με την κοινωνική θεωρία και την υφιστάμενη γνώση, γιατί μιλάμε για μεθοδολογικό πλουραλισμό στις κοινωνικές επιστήμες, ποιες είναι οι βασικές ερευνητικές προσεγγίσεις και σε ποιες οντολογικές και επιστημολογικές παραδοχές εδράζονται, ποιες είναι οι μεθοδολογικές συνεπαγωγές της επιλογής κάποιων από τις ερευνητικές προσεγγίσεις. Θα δοθεί, επίσης, ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο διατύπωσης ερευνητικού σκοπού, ερωτημάτων και υποθέσεων, στα διαφορετικά είδη κοινωνικών ερευνών, στον σχεδιασμό των ερευνητικών διαδικασιών και στα βασικά στάδια διεξαγωγής τους, στην συλλογή/παραγωγή, οργάνωση και ταξινόμηση των δεδομένων, στην παραγωγή πειστικών ερμηνειών, στην τεκμηρίωση των ερευνητικών αποτελεσμάτων, στον τρόπο παρουσιάσής τους και στη συγγραφή μιας επιστημονικής έκθεσης. Τέλος, στο μάθημα θα συζητηθεί η ηθική και η πολιτική διάσταση της κοινωνικής έρευνας και θα αναδειχθούν ζητήματα που αφορούν στη δεοντολογία της ερευνητικής πράξης. Το μάθημα θα διανθιστεί με διαλέξεις σχετικές με ειδικά ζητήματα της κοινωνικής έρευνας. Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις μεθόδους συστηματικής επίλυσης ερευνητικών προβλημάτων στις κοινωνικές επιστήμες γενικά και στην μελέτη της εργασίας ειδικότερα. Θα παρουσιαστεί η φύση και η διαδικασία της κοινωνικής έρευνας, οι στρατηγικές κοινωνικής έρευνας δίνοντας εξίσου έμφαση στην ποσοτική και στην ποιοτική έρευνα, στα χαρακτηριστικά, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα τους. Θα αναλυθεί η έννοια του ερευνητικού σχεδίου, η διαδικασία προγραμματισμού του ερευνητικού εγχειρήματος και η διατύπωση ερευνητικών ερωτημάτων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε ζητήματα δεοντολογίας και πολιτικής στην κοινωνική έρευνα, καθώς και στις θεωρητικές και τις τεχνικές παραδοχές στις οποίες στηρίζονται οι διαφορετικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις και οι οποίες επηρεάζουν τη συγκρότηση των δεδομένων και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

A.2. Αγορά Εργασίας και Πολιτικές Απασχόλησης (Υ)

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η σχέση της αγοράς εργασίας με τις πολιτικές απασχόλησης και η σχέση των τελευταίων με το πλέγμα των δημόσιων πολιτικών (public policy complex). Το μάθημα εκκινεί με τους απαραίτητους θεωρητικούς προϋποθέσεις- προκείμενες και εννοιολογικές διασαφήσεις. Στη συνέχεια εστιάζει στις μείζονες τάσεις και μετασχηματισμούς στην αγορά εργασίας (σε διεθνές, ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο), ειδικά στην περίοδο των αλληπάλλληλων κρίσεων της τελευταίας δεκαετίας (2008-2023), αλλά και σε σχέση με τις διαμορφούμενες mega-trends και τις επιπτώσεις της 4^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης και συνακόλουθα της έλευσης της ψηφιακής οικονομίας. Έμφαση δίδεται σε ζητήματα όπως οι νέες (συμπεριλαμβανομένων των ευέλικτων) μορφές απασχόλησης, η εργασιακή επισφάλεια και η συσχέτιση της με την κοινωνική ευπάθεια, η ανεργία (μακροχρόνια, νεανική, Neets κλπ), η υποτονικότητα της αγοράς εργασίας (labour market slack), άλλα και στα (λεγόμενα) «επαγγέλματα

και στις δεξιότητες του μέλλοντος» (future jobs and skills). Τούτων δοθέντων, το μάθημα προχωράει στην κριτική επισκόπηση της εξέλιξης των πολιτικών απασχόλησης (με έμφαση στις ενεργητικές) και συνακόλουθα του σχετικού ρυθμιστικού πλαισίου, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Σ' αυτό το πλαίσιο εξετάζεται η εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, με όρους πρωτόχρονης και υστερόχρονης απομίμησης, οι μετασχηματισμοί στις πολιτικές απασχόλησης στην Ελλάδα (ειδικά την τελευταία δεκαπενταετία) και η σχέση των πολιτικών απασχόλησης με άλλες εμβληματικές δημόσιες πολιτικές (μακρο-οικονομική, κοινωνική και εκπαιδευτική).

A.3. Οργανωσιακή Ψυχολογία και Συμπεριφορά (Υ)

Στόχος του μαθήματος είναι να παρέχει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες μία ολοκληρωμένη παρουσίαση των βασικότερων θεμάτων που άπτονται των αντικειμένων της Οργανωσιακής Συμπεριφοράς με ιδιαίτερη εστίαση στην κατανόηση των αρχών, θεωριών και μεθόδων της επιστήμης της ψυχολογίας στον εργασιακό χώρο με στόχο τη βελτίωση της λειτουργίας και αποδοτικότητας των οργανισμών και της ποιότητας της εργασιακής ζωής των εργαζομένων. Σε δεύτερο επίπεδο παρουσιάζονται και αναλύονται βασικές έννοιες της διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού στους σύγχρονους οργανισμούς. Το μάθημα εστιάζει στην παρουσίαση και κατανόηση των δυνάμενων και των ψυχολογικών δυνατοτήτων (γνωστικές, συναισθηματικές) των εργαζομένων, την αλληλεπίδραση τους με το εργασιακό και οικογενειακό περιβάλλον, το ρόλο της ηγεσίας και των κινήτρων στην εργασιακή ζωή. Έμφαση δίνεται στην κατανόηση του ρόλου των ανθρώπινων συναισθημάτων στην βελτίωση της οργανωσιακής ζωής. Μετά το τέλος του μαθήματος, οι φοιτητές/ριες θα είναι σε θέση να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν τις βασικές θεωρίες, έννοιες και μεθόδους για τη διάγνωση συμπεριφορών μέσα στους οργανισμούς στο: (μικρο-) ατομικό επίπεδο, (μεσο-) ομαδικό επίπεδο και στο (μακρο-) οργανωσιακό με σκοπό να εργαστούν πιο αποδοτικά στους σύγχρονους οργανισμούς και να συμβάλλουν στην εξέλιξη και ανάπτυξη τους.

A.4. Εργασιακές Σχέσεις I: Βασικοί Θεσμοί (Υ)

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/ φοιτήτριες, κατά τη διάρκεια του μαθήματος, θα έρθουν σε επαφή με την έννοια των εργασιακών σχέσεων, επικεντρώνοντας στους βασικούς θεσμούς και πρακτικές που χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη αγορά εργασίας. Παράλληλα, οι συμμετέχοντες θα αποκτήσουν σημαντικές γνώσεις αναφορικά με τον τρόπο θεωρητικής και εμπειρικής μελέτης του πεδίου των εργασιακών σχέσεων, μέσα από την χρήση ερευνητικών εργαλείων που αξιοποιούνται στο χώρο των κοινωνικών επιστημών. Λεπτομερέστερα, κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα αναλυθούν ζητήματα που σχετίζονται με την ιστορική εξέλιξη και τις θεωρητικές προσεγγίσεις που επικεντρώνουν στην ανάλυση των εργασιακών σχέσεων, από τον 19ο αιώνα έως και σήμερα. Επιπροσθέτως, ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί στην ανάλυση ζητημάτων που σχετίζονται με την ανάπτυξη βασικών θεσμών και πρακτικών, όπως ο ρόλος των οργανωμένων συμφερόντων (π.χ. συνδικάτα και εργοδοτικές οργανώσεις), η υλοποίηση του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων, αλλά και οι βασικές μορφές διεκδικήσεων στο χώρο της εργασίας. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι συμμετέχοντες θα έχουν αναπτύξει βασικές ερευνητικές και αναλυτικές δεξιότητες, καθώς και την ικανότητα κριτικής ανάλυσης και ερμηνείας, αναφορικά με το υπό εξέταση επιστημονικό πεδίο.

A.5. Εργασία, Κοινωνία και Κράτος (Ε)

Το μάθημα αυτό αποσκοπεί σε μια διεπιστημονική διερεύνηση των σύνθετων σχέσεων και των αλληλεπιδράσεων εργασίας – κοινωνίας – κράτους. Έμφαση θα δοθεί (α) στην ιστορική εξέλιξη της εργασίας, της απασχόλησης και των αναλύσεων τους (β) στις νοηματοδοτήσεις τις εμπειρίες της εργασίας (γ) στο ρόλο που διαχρονικά διαδραματίζει στα πεδία της εργασίας και της απασχόλησης το Κράτος (ως : ρυθμιστικός μηχανισμός, μεσολαβητής συμφερόντων, εκφραστής ιδεολογιών, εργοδότης κλπ.).

Μέρος (Α) : i) Για τη μισθωτή εργασία στη νεότερη Ευρώπη (17ος-19ος αιώνας): από την Πρωτο-εκβιομηχάνιση στο εργοστασιακό σύστημα της βιομηχανικής επανάστασης - Άνδρες, γυναίκες και παιδιά στο οικοτεχνικό σύστημα, τη «μανιφακτούρα» και το εργοστάσιο. ii) Μετάβαση στην “κοινωνία της εργασίας” & Θεωρήσεις της εργασίας από τον 18ο αιώνα και μετά (Α. Smith,

G.W.F. Hegel, K.Marx κ.ο.κ) iii) Μετασηματισμοί της εργασίας κατά τον 20ο αιώνα : Από τον Τυλορισμό– Φορντισμό στον Μετατελειορισμό – Μεταφορντισμό.

Μέρος (B) : i) Η εργασία ως κεντρική κοινωνική κατηγορία και οι αναδυόμενες προκλήσεις: εργασία και κοινωνικές ταυτότητες υπό το πρίσμα των μετασηματισμών στην αγορά εργασίας (ανεργία, επισφάλεια κλπ) ii) Κοινωνικοί παράγοντες διαμόρφωσης των εργασιακών νοηματοδοτήσεων, εμπειριών και ταυτοτήτων iii) Διερεύνηση των εργασιακών νοηματοδοτήσεων και ταυτοτήτων μέσα από μελέτες περίπτωσης.

Μέρος (Γ) : i) Θεωρητικές προσεγγίσεις : Μοντέλα Καπιταλισμού, Νέο-θεσμικές Προσεγγίσεις & και αγορά εργασίας ii) Κορπορατισμός, Νέο-κορπορατισμός iii) Το Κράτος νομοθέτης: Ο προσδιορισμός του θεσμικού πλαισίου της απασχόλησης, της αγοράς εργασίας και των εργασιακών σχέσεων iv) Το κράτος εργοδότης & η δημόσια απασχόληση v) Το κράτος ως διαμεσολαβητής κοινωνικών συμφερόντων vi) Ο ρυθμιστικός ρόλος του κράτους στην απασχόληση και την αγορά εργασίας υπό το πρίσμα του εξευρωπαϊσμού και της διεθνοποίησης.

A.6. Εργατικό Δίκαιο (E)

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιαστούν βασικά στοιχεία του εργατικού δικαίου (ατομικού και συλλογικού). Το μεν ατομικό εργατικό δίκαιο ρυθμίζει ενδεικτικά τα εξατομικευμένα υποκείμενα των εργασιακών σχέσεων (εργοδότης, εργαζόμενος), τις μορφές απασχόλησης, τα είδη της υπαλληλικής σχέσης, τους τύπους των συμβάσεων εργασίας, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε νέες μορφές και θεσμούς του ατομικού εργατικού δικαίου όπως, η τηλεργασία και η ενοικίαση εργαζομένων. Το δε συλλογικό εργατικό δίκαιο που περιλαμβάνει θεσμούς και κανόνες που ρυθμίζουν τη συγκρότηση τη δράση των συλλογικών υποκείμενων που μετέχουν στις οργανωμένες εργασιακές σχέσεις. Ενδεικτικά θα ασχοληθούμε με ζητήματα που αφορούν την ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία των συνδικαλιστικών και επαγγελματικών οργανώσεων, τη συνδικαλιστική ελευθέρια και τη συλλογική αυτονομία, τους θεσμούς εργατικής συμμετοχής και πληροφόρησης, τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας, την επίλυση των διάφορων που προκύπτουν από αυτές (μεσολάβηση και διαιτησία, την απεργία και το lock out

A.7. Οικονομικά της Εργασίας I (E)

Στόχος του μαθήματος είναι να παράσχει στους φοιτητές τα εργαλεία για την οικονομική ανάλυση της αγοράς εργασίας. Το μάθημα θα καλύψει βασικά θέματα στα οικονομικά της εργασίας, όπως την προσφορά και τη ζήτηση εργασίας, τον προσδιορισμό των μισθών και της απασχόλησης και την ανάλυση της ανεργίας καθώς και ειδικότερα θέματα όπως τη θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου, τη μετανάστευση και τις διακρίσεις στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, θα παρουσιαστούν, από θεωρητική και εμπειρική σκοπιά, οι επιπτώσεις των κρατικών παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας. Ενδεικτικά, θα εξεταστούν οι ακόλουθες θεματικές: α) Εισαγωγή στην οικονομική μεθοδολογία: Ορθολογισμός και μεγιστοποίηση, ανταγωνισμός και ισορροπία αγοράς β) Προσφορά εργασίας: Δημογραφία, εκπαίδευση και η ατομική επιλογή μεταξύ εισοδήματος και ελεύθερου χρόνου γ) Ζήτηση εργασίας: «Παράγωγη» ζήτηση, απασχόληση και μεγιστοποίηση κέρδους της επιχείρησης, κόστη προσαρμογής (προσλήψεων και απολύσεων) δ) Ισορροπία στην αγορά εργασίας και προσδιορισμός του μισθού και της απασχόλησης. Ανταγωνισμός, μονοπώλιο και μονοψώνιο ε) Ανεργία: Μικροοικονομική και μακροοικονομική διάσταση. Ηθελημένη και αθέλητη ανεργία, φυσικό ποσοστό ανεργίας στ) Κρατικές παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας: Κατώτατος μισθός, προστασία θέσεων εργασίας, φόροι και επιδοτήσεις ζ) Αποκλίσεις από την ανταγωνιστική αγορά: Αποδοτικός μισθός (efficiency wage), εντός και εκτός αγοράς εργασίας (insider-outsider), κατακερματισμός αγοράς εργασίας η) Ανθρώπινο κεφάλαιο, εκπαίδευση και μισθολογικές διαφορές θ) Μετανάστευση και επιπτώσεις στην αγορά εργασίας ι) Διακρίσεις: Φύλο, εθνικότητα και στατιστική διάκριση κ)

Ελληνική αγορά εργασίας: Ορισμοί και στατιστικά στοιχεία, διαχρονική εξέλιξη εργατικού δυναμικού, απασχόλησης και ανεργίας. Ανάλυση ανά κλάδο, μορφή απασχόλησης, φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης.

Μαθήματα 2ου εξαμήνου

Κατεύθυνση *Εργασιακές Σχέσεις*

Οι φοιτητές επιλέγουν 5 από τα παρακάτω μαθήματα.

B-ΕΣ.1. Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες II

Ο στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τεχνικές ανάλυσης για την επεξεργασία και ερμηνεία των αποτελεσμάτων ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων. Έμφαση θα δοθεί στη χρήση H/Y και λογισμικών προγραμμάτων όπως το SPSS (ανάλυση ποσοτικών δεδομένων) και το NVivo (ανάλυση ποιοτικών δεδομένων). Ως προς την ποσοτική ανάλυση δεδομένων, θα δοθεί έμφαση στο γενικό γραμμικό μοντέλο και στις παραλλαγές του: Σύγκριση Μέσων Όρων – Το κριτήριο t, Ανάλυση Διακύμανσης, Ανάλυση Παλινδρόμησης, Διερευνητική και Επιβεβαιωτική Ανάλυση Παραγόντων και Μοντέλα Δομικών Εξισώσεων. Ως προς την ποιοτική ανάλυση δεδομένων, θα δοθεί έμφαση στις μεθόδους συλλογής/παραγωγής ποιοτικών ερευνητικών δεδομένων όπως είναι: (1) η ποιοτική συνέντευξη σε βάθος (ημιδομημένη, μη δομημένη και πλήρως δομημένη συνέντευξη), (2) η βιογραφική αφηγηματική συνέντευξη, (3) οι ομαδικές συνεντεύξεις (focus groups) και (4) η παρατήρηση/εθνογραφία. Ταυτόχρονα θα αναλυθούν ζητήματα που αφορούν στις διαδικασίες οργάνωσης, ταξινόμησης και ανάλυσης των ποιοτικών δεδομένων. Για την καλύτερη εμπέδωση των δύο τύπων κοινωνικής έρευνας (ποιοτική/ποσοτική) θα αξιοποιηθούν έρευνες από τα πεδία της εργασίας, της απασχόλησης και των εργασιακών σχέσεων.

B-ΕΣ.2. Οικονομικά της Εργασίας II

Στόχος του μαθήματος είναι να εξηγήσει με ποιο τρόπο και για ποιους λόγους η αγορά εργασίας διαφοροποιείται στην πραγματικότητα από μια πλήρως ανταγωνιστική αγορά. Θα εξεταστούν 4 διαφορετικοί λόγοι: πρώτον, ο τρόπος διαπραγματεύσης για τον καθορισμό των μισθών (π.χ. συλλογικές διαπραγματεύσεις, απειλές εκ μέρους των δύο πλευρών, απεργίες κ.λπ.), δεύτερον, η αποστροφή του κινδύνου εκ μέρους των εργαζομένων (οδηγεί σε μακροχρόνιες συμβάσεις εργασίας), τρίτον, η έλλειψη επαρκούς και συμμετρικής πληροφόρησης στην αγορά, τέταρτον το μονοψώνιο και πέμπτο, οι κοινωνικές συμβάσεις. Ενδεικτικές θεματικές 1) Εισαγωγή στο μάθημα και υπόδειγμα εντολέα/εργοδότη-εντολοδόχου / απασχολούμενου 2) Κίνητρα στους απασχολούμενους: θεωρητικά υποδείγματα και εμπειρικά ευρήματα για την αποτελεσματικότητα των κινήτρων για τους απασχολούμενους 3) Επιλογή απασχολούμενων και κατάρτιση 4) Ανταγωνισμός στο χώρο εργασίας – διάρθρωση των αμοιβών 5) Τα οικονομικά των ομάδων.

B-ΕΣ.3. Εργασιακές Σχέσεις II

Το μάθημα αυτό αποσκοπεί: α) στην εμπάθυνση και εμπέδωση ζητημάτων που εξετάστηκαν στο πλαίσιο του αντίστοιχου υποχρεωτικού μαθήματος του 1ου εξαμήνου (Εργασιακές Σχέσεις I) β) στην ανάλυση ειδικότερων θεματικών που απασχολούν τους μελετητές του πεδίου. Ενδεικτικά θα εξεταστούν οι ακόλουθες θεματικές: Ευρωπαϊκές αγορές εργασίας και πολιτικές για τις εργασιακές σχέσεις και την οργάνωση της εργασίας· Εργασιακές σχέσεις και μετασχηματισμοί της εργασίας· Προκλήσεις για τα συνδικάτα, νέες κατηγορίες εργαζομένων & συνδικαλιστικές στρατηγικές· Εργασιακές σχέσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο (ευρωπαϊκές οδηγίες και πολιτικές για τις εργασιακές σχέσεις, οι ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι, ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος, Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων, νέα οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ και επιπτώσεις για τις εργασιακές σχέσεις)· Επιχειρησιακές αναδιαρθρώσεις (εξαγορές, συγχωνεύσεις, μετεγκατάσταση επιχειρήσεων) και επιπτώσεις στις εργασιακές σχέσεις· Εργασιακές σχέσεις στο διεθνές επίπεδο και σε επίπεδο

πολυεθνικών επιχειρήσεων [multinational codes of conduct, δράση των διεθνών οργανισμών (λ.χ. ILO, ΟΟΣΑ), συμμετοχή και διαβούλευση σε επίπεδο πολυεθνικών επιχειρήσεων (συμφωνίες-πλαίσιο στις πολυεθνικές επιχειρήσεις, Παγκόσμια Συμβούλια Εργαζομένων), σεβασμός/παραβίαση εργασιακών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις πολυεθνικές επιχειρήσεις-Αγορά εργασίας, εργασιακές σχέσεις και ψηφιακός μετασχηματισμός (τηλεργασία, εργασία σε ψηφιακές πλατφόρμες, κ.ο.κ).

B.-ΕΣ.4. Δημόσιες πολιτικές

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τη χρήση των βασικών εργαλείων ανάλυσης δημοσίων πολιτικών για την κατανόηση της διαμόρφωσης των πολιτικών του κράτους στη σύγχρονη Ελλάδα. Η συζήτηση επικεντρώνεται στην κατανόηση του φαινομένου της αλλαγής στο πεδίο των δημοσίων πολιτικών. Γιατί, τότε και πώς αλλάζουν οι δημόσιες πολιτικές; Γιατί και κάτω από ποιες συνθήκες κάποια ζητήματα καταφέρνουν να γίνουν θέματα προτεραιότητας προς αντιμετώπιση και κάποια όχι; Γιατί κάποιες εναλλακτικές επίλυσης των ζητημάτων προτιμούνται από τις κυβερνήσεις σε σχέση με άλλες που αγνοούνται; Γιατί οι νέες πολιτικές σπάνια υλοποιούνται όπως σχεδιάστηκαν; Με ποιο τρόπο αξιολογούνται στόχοι και αποτελέσματα; Με ποιο τρόπο οι μεταρρυθμίσεις, ως εμπρόθετη κυβερνητική δράση, έχουν περισσότερες πιθανότητες επιτυχούς έκβασης; Τα παραπάνω ερωτήματα εξετάζονται στο πλαίσιο της ελληνικής πραγματικότητας. Ενδεικτικές θεματικές : α) Τι είναι δημόσια πολιτική β) Κυβερνητική ατζέντα – υποδείγματα διαμόρφωσης γ) Ο ρόλος των παικτών στη διαμόρφωση της Κυβερνητικής Ατζέντας - οι εσωτερικοί παίκτες της διαδικασίας (πηγές δύναμης, προστιθέμενη αξία) δ) Ο ρόλος των παικτών στη διαμόρφωση της Κυβερνητικής Ατζέντας - οι εξωτερικοί παίκτες της διαδικασίας (πηγές δύναμης, προστιθέμενη αξία) ε) Υλοποίηση Δημοσίων Πολιτικών: Θεωρίες για την κατανόηση της εμφάνισης του ελλείμματος υλοποίησης των δημοσίων πολιτικών στ) Τρόποι-Εργαλεία Αξιολόγησης Δημοσίων Πολιτικών.

B.-ΕΣ.5. Εργασιακές σχέσεις στο δημόσιο τομέα

Το μάθημα αποσκοπεί στην κριτική εξέταση βασικών θεσμικών δομών του ελληνικού διοικητικού συστήματος και των συστημάτων οργάνωσης και λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης και του προσωπικού της. Ειδικότερα, επικεντρώνεται σε ζητήματα οργάνωσης των εργασιακών σχέσεων του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης στον δημόσιο τομέα. Επίσης, διερευνά την έννοια και την εξέλιξη της αρχής της μονιμότητας για το προσωπικό του δημόσιου τομέα. Επιπλέον, επιδιώκει να εξηγήσει τις διαδικασίες των προσλήψεων στον δημόσιο τομέα και τον ρόλο της αρμόδιας ανεξάρτητη αρχής (ΑΣΕΠ), αλλά και τη δράση άλλων ανεξάρτητων αρχών, επιτροπών και οργάνων στο πεδίο των εργασιακών σχέσεων στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα. Ιδιαίτερη σημασία έχουν για το μάθημα αυτό ζητήματα ισότητας, αξιοκρατίας, διαφάνειας, αντικειμενικότητας και αποτελεσματικότητας.

B.-ΕΣ.6. Μετασχηματισμοί στις Αγορές Εργασίας και Κρίσεις

Το μάθημα αυτό διερευνά τον τρόπο με τον οποίο οι μεγάλες κρίσεις (κραχ του 1929, πετρελαϊκή κρίση της δεκαετίας του 1970, χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και η πρόσφατη κρίση της πανδημίας) επηρέασαν την εργασία και την απασχόληση και εγκαινίασαν σημαντικούς μετασχηματισμούς. Έμφαση δίνεται τόσο στις αλλαγές που συντελέστηκαν στην οργάνωση της εργασίας, όσο συνολικά στην αγορά εργασίας. Αφενός διερευνώνται οι αλλαγές και οι επιπτώσεις που σχετίζονται με το πέρασμα από τον τευλορισμό/φορντισμό στο μεταφορντισμό/μετατευλορισμό. Αφετέρου, εξετάζονται ευρύτερες μεταβολές που αφορούν στην τριτογενοποίηση της οικονομίας και τις μεταβολές που επέρχονται στην αγορά εργασίας, που αφορούν την κρίση της πλήρους απασχόλησης και την επέκταση της ανεργίας και ευέλικτης και επισφαλούς απασχόλησης. Βασικές ενότητες μαθήματος: 1. Οι κρίσεις στη καπιταλιστική οικονομία: Ιστορική και θεωρητική επισκόπηση. 2. Η οργάνωση της εργασίας με βάση τις αρχές του τευλορισμού / Φορντισμού και το οικονομικό κράχ του 1929. 3. Η κρίση της δεκαετίας του 1970 και η μετάβαση σ'ενα μεταφορντιστικό / μετατευλοριστικό μοντέλο. 4. Τριτογενοποίηση της οικονομίας και η έννοια της μεταβιομηχανικής κοινωνία. 5. Θηλωκοποίηση της εργασίας, ανεργία, ευέλικτη και επισφαλής απασχόλησης. 6.

Οικονομική κρίση του 2008 και οι δυσμενείς επιπτώσεις στην αγορά εργασίας: Αύξηση της ανεργίας και ανάδυση νέων μορφών επισφαλούς και άτυπης απασχόλησης (πχ. gig economy) 7. Η πανδημία ως καταλύτης στην επέκταση νέων μορφών απασχόλησης (πχ. εξ αποστάσεως απασχόληση) και αμφισβήτησης του υφιστάμενου πλαισίου.

B.-ΕΣ.7. Εργασιακές Σχέσεις σε Μικρο-Μεσαίες Επιχειρήσεις

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάλυση του περιεχομένου, των βασικών εννοιών και παραμέτρων του αντικειμένου των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο σύγχρονο διεθνές κοινωνικο-οικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον καθώς και η ανάδειξη σχετικών πτυχών και επιδράσεων που προκύπτουν σε σχέση με τη διάταση της εργασίας και του ανθρώπινου δυναμικού. Στο πλαίσιο αυτό, αποτυπώνεται μια αναλυτική επισκόπηση των βασικών δομικών στοιχείων που διαμορφώνουν το οικοσύστημα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των συναφών διαστάσεων που περιλαμβάνουν την ιστορική επισκόπηση του κοινωνικο-οικονομικού ρόλου τους, τη συμβολή τους στην παραγωγική και οικονομική δραστηριότητα, τις παραμέτρους και συνθήκες λειτουργίας τους, τους βασικούς δείκτες παρακολούθησης, την κατανόηση των κύριων προκλήσεων που συνδέονται με την ανάπτυξη τους. Αντιστοίχως, μελετώνται θέματα που σχετίζονται με την παράμετρο του ανθρώπινου δυναμικού και της εργασίας ως κρίσιμης συνιστώσας της ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Επί τούτου, εξετάζονται διαστάσεις σχετικά με τις επιδράσεις που προκύπτουν ως προς το ανθρώπινο δυναμικό από τη μετεξέλιξη του χαρακτήρα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων τις τελευταίες δεκαετίες, τη σημασία του ανθρώπινου δυναμικού στην αξιοποίηση του γνωστικού κεφαλαίου των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τη συμβολή του παράγοντα της εργασίας στην παραγωγή προστιθέμενης αξίας (πχ. καινοτομία, τεχνολογική ανάπτυξη, ψηφιακός μετασχηματισμός). Επιπλέον, μελετώνται συνεπιδράσεις μετασχηματισμών που αναδύονται μέσα από τις νέες μορφές παραγωγής και εργασίας στις σύγχρονες οικονομίες και στο αναδυόμενο τεχνολογικό περιβάλλον. Ειδικότερα, το μάθημα περιλαμβάνει τις εξής θεματικές ενότητες: 1) Μεγάλοι μετασχηματισμοί στο μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον και ανάλυση των πολύ-επίπεδων επιδράσεων σε επίπεδο μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μοντέλων εργασίας και ανθρώπινου δυναμικού. 2) Παρουσίαση βασικών στοιχείων για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τη λειτουργία τους: έννοιες, τάσεις και δείκτες. 3) Η ιστορική διάσταση και ο διαχρονικός ρόλος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο: κοινά χαρακτηριστικά, διαφοροποιήσεις και προκλήσεις. Επιχειρηματικό περιβάλλον και μικρομεσαίες επιχειρήσεις: ανάλυση και κατανόηση των δομικών στοιχείων συγκρότησης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και των σχετικών εργαλείων/δεικτών παρακολούθησης. 4) Παγκοσμιοποίηση, αναδιάταξη διεθνών παραγωγικών αλυσίδων και δικτύων διεθνούς εμπορίου και εξέταση επιδράσεων σε επίπεδο μικρομεσαίων επιχειρήσεων και ανθρώπινου δυναμικού τους. 5) Βιομηχανικές και αναπτυξιακές πολιτικές, πολιτικές διεθνούς εμπορίου και διεθνείς συν-επιδρούσες μεταβολές σε παραγωγικά οικοσυστήματα, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και εργασία. 6) Καινοτομία, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ανθρώπινο δυναμικό: ροές, μεταβολές και αναδιατάξεις στα νέα παραγωγικά συστήματα. 7) Ψηφιακός μετασχηματισμός, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και η νέα εργασιακή συνθήκη: αναδυόμενες τεχνολογίες, αναδυόμενα επιχειρηματικά μοντέλα, νέες μορφές εργασίας. 8) Κλιματική κρίση, πράσινη μετάβαση, τεχνολογικές αλλαγές, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ανθρώπινο δυναμικό: πράσινες τεχνολογίες, νέα παραγωγικά οικοσυστήματα, νέα πράσινα επαγγέλματα και πράσινες δεξιότητες. 9) Δεξιότητες, ανθρώπινο δυναμικό, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και βασικές αναδυόμενες τάσεις στην αγορά εργασίας και τη δομή απασχόλησης. 10) Αναδυόμενα επιχειρηματικά μοντέλα, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και μεταβολές στην εργασία: σύγχρονες τάσεις και νέα εργασιακά συστήματα. 11) Οικονομική γεωγραφία, χωρική και αστική/περιφερειακή ανάπτυξη, παραγωγικές μεταβάσεις, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και μεταβολές στην εργασία. 12) Μικρομεσαίες επιχειρήσεις και το μέλλον της εργασίας: κλαδικές προεκτάσεις, κυρίαρχες τάσεις, σενάρια και προοπτική διερεύνηση.

Κατεύθυνση Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων

Οι φοιτητές επιλέγουν 5 από τα παρακάτω μαθήματα.

B.-ΑΠ.1. Διακρίσεις στην Εργασία, Διαχείριση της Διαφορετικότητας και Αποφυγή Αποκλεισμών

Στόχος του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές σε όλες τις μορφές διάκρισης στους χώρους εργασίας (έμφυλες, φυλετικές/ εθνοτικές, ταυτότητα φύλου, ηλικία, αναπηρία, θρησκευτικές πεποιθήσεις στερεότυπα) καθώς και συμπεριφορές που με βάση την ευρωπαϊκή νομοθεσία νοούνται ως διακριτική μεταχείριση, όπως η ψυχολογική παρενόχληση και η βία στην εργασία. Ταυτόχρονα θα εξεταστούν σύγχρονες μορφές παρενοχλητικής συμπεριφοράς όπως το cyberbullying. Τέλος, θα γίνει επισκόπηση του σχετικού θεσμικού πλαισίου σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, των πολιτικών για την ίση μεταχείριση, των σχετικών αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθώς και των καλών πρακτικών και των πολιτικών διαχείρισης της διαφορετικότητας σε επίπεδο επιχειρήσεων (diversity management). Ενδεικτικές θεματικές : 1) Δικαιώματα και Κοινωνικός αποκλεισμός στην Εργασία 2) Κοινωνική οικονομία: μια εναλλακτική οπτική στην εργασιακή ένταξη, Κοινωνική οικονομία, εργασιακή ένταξη και κοινωνικός αποκλεισμός στην Ελλάδα σήμερα 3) Μορφές διακριτικής μεταχείρισης στους χώρους εργασίας (έμφυλες, φυλετικές/ εθνοτικές, ταυτότητα φύλου, σεξουαλικός προσανατολισμός, ηλικία, αναπηρία, οροθετικότητα, θρησκευτικές πεποιθήσεις κλπ.). 4) Βασικές μορφές διάκρισης στην ελληνική και στις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας 5) Η σεξουαλική και ψυχολογική παρενόχληση και βία στην εργασία ως μορφή διακριτικής μεταχείρισης (μορφές, διαστάσεις, αίτια συνέπειες, κλπ.). 6) Το θεσμικό πλαίσιο και οι πολιτικές για την ίση μεταχείριση και τις αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο 7) Ρόλος θεσμικών οργάνων εθνικής και ευρωπαϊκής εμβέλειας : Συνήγορος του Πολίτη, Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων 8) Κοινωνικοί εταίροι (συνδικαλιστικές/εργοδοτικές οργανώσεις) και καταπολέμηση των διακρίσεων, Συλλογικές διαπραγματεύσεις με αντικείμενο την ίση μεταχείριση και την καταπολέμηση των διακρίσεων 9) Διαχείριση της διαφορετικότητας (diversity management), Καλές πρακτικές στο πεδίο της καταπολέμησης των διακρίσεων και εταιρική κοινωνική ευθύνη, Εθνικοί χάρτες διαφορετικότητας 10) Πολλαπλές διακρίσεις και η έννοια της διαθεματικότητας (intersectionality) στην προσέγγιση των διακρίσεων 11) Ειδικά ζητήματα στις έμφυλες διακρίσεις : Συμφιλίωση εργασιακής/οικογενειακής ζωής, γυναικεία και ανδρικά επαγγέλματα, ανισότητα αμοιβών, γυναίκες σε θέσεις ευθύνης, το φαινόμενο της γυάλινης οροφής, φεμινιστικές προσεγγίσεις στην εργασία, κλπ.

B.-ΑΠ.2. Δημιουργία Ομάδων και Διομαδικές Σχέσεις

Η εργασία σε ομάδες αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της λειτουργίας των σύγχρονων οργανισμών. Το μάθημα παρουσιάζει τις ψυχολογικές διεργασίες σε επίπεδο ομάδας και των διομαδικών σχέσεων και επικεντρώνεται στην ψυχολογία του ατόμου στο βαθμό που επηρεάζεται από την συμμετοχή του στις ομάδες. Θα γίνει συστηματική ανάλυση θεωριών όπως η θεωρία της κοινωνικής ταυτότητας και της αυτοκατηγοριοποίησης καθώς και άλλων θεωριών όπως η θεωρία της σχετικής αποστέρησης και η θεωρία της ρεαλιστικής σύγκρουσης, στο πλαίσιο της βελτίωσης των διομαδικών σχέσεων. Οι φοιτητές θα κατανοήσουν τη δυναμική των ομάδων και τις έννοιες της αποδοτικής και αποτελεσματικής λειτουργίας των ομάδων στο εσωτερικό οργανισμών. Ενδεικτικές θεματικές : α) Δυναμική των ομάδων (Ορισμός, είδη και δομή των ομάδων, Ανάπτυξη και λειτουργία των ομάδων, Αποτελεσματικότητα των ομάδων και λήψη αποφάσεων, Το φαινόμενο της ομαδοσκέψης, Το φαινόμενο της πόλωσης) β) Κοινωνική ταυτότητα (Θεωρία της Κοινωνικής ταυτότητας, Θεωρία της Αυτοκατηγοριοποίησης, Οργανωσιακή ταυτότητα και ταύτιση με την εργασία), γ) Ανισότητα και διομαδικές σχέσεις (Σχετική αποστέρηση, Ρεαλιστική Σύγκρουση, Ατομικές και συλλογικές αντιδράσεις στην οικονομική ανισότητα) δ) Βελτίωση διομαδικών σχέσεων (Υπόθεση της επαφής, Μεταβαλλόμενα επίπεδα κατηγοριοποίησης) ε) Διαφορετικότητα και διαπολιτισμικότητα εντός των ομάδων.

B.-ΑΠ.3 Τεχνολογικοί μετασχηματισμοί και Εργασία

Το μάθημα αποσκοπεί στην ανάδειξη του ρόλου της τεχνολογίας και των μετασχηματισμών που αυτή επιφέρει στην οργάνωση της εργασίας, την απασχόληση και τις εργασιακές σχέσεις. Ειδικότερα θα δοθεί έμφαση σε ζητήματα όπως : 1) Τεχνολογικός μετασχηματισμός και εργασία :

ιστορική αναδρομή 2) Τι εννοούμε μιλώντας για ψηφιακό μετασχηματισμό: μορφές και διαστάσεις του ψηφιακού μετασχηματισμού 3) Ψηφιακός μετασχηματισμός και αναδιάρθρωση των δεξιοτήτων της εργασίας - Παραδείγματα αλλαγών στις δεξιότητες 4) Οικονομίες : της (ψηφιακής) πλατφόρμας (platform economy), του διαμοιρασμού (shared economy), κατά-παραγγελία, των προσωρινών και ευέλικτων μορφών εργασίας (gig economy) 5) Επιχειρηματικότητα και εργασία στην οικονομία της πλατφόρμας 6) Τα χαρακτηριστικά των «ψηφιακά απασχολούμενων» 7) Ψηφιακός μετασχηματισμός και νέες μορφές απασχόλησης (κοινωνική προστασία, αμοιβές, ποιότητα της εργασίας, συλλογικές συμβάσεις εργασίας κλπ.) 8) Ψηφιακή εποχή και ανισότητες: ο ψηφιακός μετασχηματισμός ως μηχανισμός δημιουργίας πολλαπλών διακρίσεων και αποκλεισμών 9) Φύλο και ψηφιακός μετασχηματισμός στην αγορά εργασίας 10) Η πανδημία Covid 19 και οι εξελίξεις στο πεδίο του ψηφιακού μετασχηματισμού.

B.-ΑΠ.4. Οργανωσιακή Αλλαγή και Ανάπτυξη: Ψυχολογικές/Κοινωνιολογικές επιδράσεις και μέθοδοι διαχείρισης

Ο έντονος ανταγωνισμός, η τεχνολογική ανάπτυξη και οι συνθήκες οικονομικής κρίσης πιέζουν τους οργανισμούς του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα να υλοποιήσουν αλλαγές. Παρά το γεγονός ότι έχουν αναπτυχθεί βέλτιστες πρακτικές και μοντέλα διοίκησης αλλαγών, τα προγράμματα αλλαγών εμφανίζουν ένα ιδιαίτερα μεγάλο ποσοστό αποτυχίας. Το μάθημα εξετάζει σύγχρονες θεωρίες σχετικά με την οργανωσιακή αλλαγή και στις ψυχολογικές επιδράσεις που επιφέρει στους εργαζόμενους. Έμφαση δίνεται στην προ-δραστική αντιμετώπιση της αλλαγής από τους εργαζόμενους και παράλληλα στις πηγές της αντίστασης της αλλαγής υπό το πρίσμα των προσωπικών χαρακτηριστικών, των εργασιακών συνθηκών και ψυχολογικού συμβολαίου και των διαδικασιών που ακολουθούν οι οργανισμοί για την υλοποίηση των αλλαγών. Το μάθημα περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες : α) Εισαγωγή- Γενικό πλαίσιο και το νόημα της αλλαγής. β) Γιατί είναι δύσκολη η αλλαγή - Εμπόδια και αντιστάσεις στις οργανωτικές αλλαγές. γ) Η Προσωπική αλλαγή ως παράγοντας επιτυχίας της οργανωτικής αλλαγής. δ) Δεξιότητες εργαζομένων και ψυχολογική ανθεκτικότητα ε) Μορφές Επικοινωνίας - Είδη και μοντέλα Επικοινωνίας κατά την αλλαγή. στ) Η Διαμεσολάβηση ως χρήσιμο εργαλείο για τη Συμβουλευτική στους Οργανισμούς. ζ) Ο ρόλος της Ηγεσίας- Καλλιερώντας μια κουλτούρα καινοτομίας. η) Εργασιακή εξουθένωση & οργανωσιακή αλλαγή. θ) Η ηθική διάσταση των αλλαγών στους οργανισμούς. ι) Μέλλουσες κατευθύνσεις και προκλήσεις, σχετικά με την αλλαγή.

B.-ΑΠ.5. Ποιότητα της Εργασίας: Υγιεινή, και Ασφάλεια

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες τις βασικές έννοιες και αρχές της Υγιεινής και Ασφάλειας στο χώρο εργασίας και να εξοικειωθούν με το πλαίσιο, τις πολιτικές και τις πρακτικές που αποσκοπούν στην προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας και ευεξίας των εργαζομένων. Επιπρόσθετα, στόχος είναι, οι φοιτητές/τριες να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις προκειμένου να μπορούν να εντοπίζουν και να αξιολογούν εξακριβώνουν τους παράγοντες κινδύνου ενός χώρου εργασίας (φυσικούς, χημικούς, εργονομικούς και ψυχολογικούς) και να αξιολογούν αλλά και να βελτιώνουν τα συστήματα σήμανσης και πρόληψης. Το μάθημα περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες : α) Εισαγωγή – βασικές αρχές β) Αξιοπρεπής Εργασία και Οικονομική Ανάπτυξη. γ) Θεωρίες σχεδιασμού & επανασχεδιασμού εργασίας δ) Βασικές αρχές εργονομίας- Εργατικά ατυχήματα ε) Ανασκόπηση βασικών κοινωνικών - δομικών παραγόντων σχετικών με την εργασία που επηρεάζουν δυσμενώς ή ευμενώς την υγεία στ) Στρες στον εργασιακό χώρο. ζ) Διαχείριση στρες στο χώρο εργασίας: Στρατηγικές εστιασμένες στην επίλυση προβλήματος και στη διαχείριση του συναισθήματος η) Ψυχική εξουθένωση, εξατομικευση και ευελιξία στην εργασία θ) Προαγωγή συμπεριφορών υγείας στο χώρο της εργασίας: Πρακτικές εφαρμογές ι) Προαγωγή συμπεριφορών υγείας στο χώρο της εργασίας : Πρακτικές εφαρμογές.

B.-ΑΠ.6. Ηθική των Επιχειρήσεων και Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει στους φοιτητές το μοντέλο διακυβέρνησης των επιχειρήσεων ως οργανισμών που οφείλουν να ενεργούν λαμβάνοντας υπόψη τους τα συμφέροντα όλων των ενδιαφερόμενων και επηρεαζόμενων από τη λειτουργία τους μερών: απασχολούμενους,

πελάτες, προμηθευτές, τοπικές κοινωνίες, περιβάλλον, το κράτος και όχι μόνο τους μετόχους τους. Ένα τέτοιο μοντέλο διακυβέρνησης συνεπάγεται την εκπροσώπηση των ενδιαφερόμενων μερών στα εκτελεστικά όργανα της επιχείρησης και αυξημένη ροή πληροφόρησης από τη διοίκηση της επιχείρησης προς όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Έμφαση θα δοθεί στις συνέπειες ενός τέτοιου μοντέλου εταιρικής διακυβέρνησης στις εργασιακές σχέσεις των επιχειρήσεων. Θα παρουσιαστούν δεδομένα από χώρες (π.χ. Γερμανία) στις οποίες εφαρμόζεται παρόμοιο μοντέλο εταιρικής διακυβέρνησης καθώς και τα ευρήματα μελετών για τις επιπτώσεις ενός τέτοιου μοντέλου σε μικροοικονομικά (παραγωγικότητα της επιχείρησης, εργασιακές σχέσεις) και μακροοικονομικά (ρυθμός ανάπτυξης, ποσοστό απασχόλησης και ανεργίας). Επιπρόσθετα αναλύεται η έννοια της ηθικής των επιχειρήσεων ειδικά στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον. Τέλος θα γίνεται εκτεταμένη αναφορά στα Διεθνή πρότυπα και στις κατευθύνσεις που δίνονται από Οργανισμούς σαν τη ΔΟΕ, τον ΟΟΣΑ κ.ο.κ. προς τις πολυεθνικές εταιρίες τόσο όσον αφορά στις εργασιακές σχέσεις, όσο και σε ό,τι αφορά τα θεμελιώδη ανθρώπινα και κοινωνικά δικαιώματα. Ενδεικτικές θεματικές :

α) Ο μεταβαλλόμενος κόσμος μας και η εξέλιξη της ΕΚΕ β) Υποδείγματα και πλαίσια της ΕΚΕ γ) Επιχειρηματική ηθική: Πώς η φιλοσοφία μπορεί να μας βοηθήσει στη λήψη ηθικών αποφάσεων στις σύγχρονες επιχειρήσεις δ) Κοινωνικά και Παγκόσμια Θέματα ε) Βιωσιμότητα του περιβάλλοντος: Ο ρόλος των επιχειρήσεων στη βιώσιμη ανάπτυξη ζ) Ενδιαφερόμενα μέρη στο εσωτερικό και στο εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης η) Συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών στην ΕΚΕ θ) Αντίκτυπος της ΕΚΕ: Δημιουργία, μέτρηση και επικοινωνία του αντίκτυπου ι) Μελέτες περίπτωσης.

Β.-ΑΠ.7. Επικοινωνία, Διαπραγματεύσεις και Διαχείριση Συγκρούσεων εντός Επιχειρήσεων

Ο στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει το ρόλο και τη σημασία της διαδικασίας της επικοινωνίας στο εσωτερικό των οργανισμών και να αποτελέσει εισαγωγή στη διαχείριση συγκρούσεων και στις διαπραγματεύσεις στο εργασιακό περιβάλλον. Το μάθημα εστιάζει στις τρέχουσες θεωρίες σχετικά με την αποτελεσματική επικοινωνία, τη φύση των συγκρούσεων μεταξύ εργαζομένων και εργαζομένων-διοίκησης και τις διαδικασίες και τεχνικές που μπορούν να εφαρμοστούν για την αποτελεσματική διαχείριση τους. Ενδεικτικές θεματικές : 1) Ατομική λήψη αποφάσεων 2) Ατομικές μεροληψίες 3) Ομαδική λήψη αποφάσεων 4) Αλληλεξαρτώμενη λήψη αποφάσεων – Θεωρία παιγνίων 5) Τα βασικά της διαπραγμάτευσης: Διανεμητική διαπραγμάτευση 6) Τα βασικά της διαπραγμάτευσης: Ενοποιητική διαπραγμάτευση 7) Προσωπικότητα, ατομικές διαφορές και φύλο 8) Εμπιστοσύνη και συναισθήματα 9) Επικοινωνία και σχέσεις 10) Επιρροή, ισχύς και ηθική 11) Ομαδικές και διαπολιτισμικές διαπραγματεύσεις.